POSTARINA PLACENA U GOTOVU!

God. XVI. Broj 6.
LIPANJ 1928.

Euharistijski Glasnik

K TIJELOVU
1928.

Uredništvo i Uprava:
SPLIT — Poljud, Franjevački Samostan. — SPLIT
Pretplata Dinara 15; za inozemstvo Dinara 30.

EUHARISTIJSKI GLASNIK

1928.

PORAZDIJELITE MEĐU NAROD.

Silna mnoštva ostaviše kuće i polja, zaboraviše čak i na hranu, samo da slušaju Isusa. Neki su iz daleka došli, nemaju više ni ugriska kruha u torbi, kako će se kući vratiti? »Ne, ja ih ne smijem pustiti gladne — reče Isus — pomrijet će putem.« Dozna da jedan dječak ima pet ječmenih hljebova i dvije ribe. Naredi da mu donesu. Blagoslovi i dade učenicima, te im reče: »Porazdijelite među narod!« Svih pet tisuća samih muškaraca, a da i ne brojimo žene i djecu, svi su se do sita najeli, ta ostalo im je dvanajst košarica ulomaka.

I naš narod je gladan. Gladan je riječi Božje, nauke kršćanske, gladan je kruha Gospodinova.

Evo »Euharistijski Glasnik« hoće da čini isto što su i apostoli činili u pustinji. Saradnici donose kruh vjerskih istina pred Isusa i mole da blagoslovi, e da bi svi, koji čitaju, duhovno se nasitili i okrijepili.

Pa da nije krasna i uzvišena ta zadaća!

Ako je Krist obećao da će stostruko naplatiti onome, koji dade siromahu čašu vode u njegovo ime, koliko više ne će onima, koji vode ljude do otvorene rane Srca Isusova, da se napiju euharistijske krvi njegove.

Kako je divno biti saradnik, širitelj i čitatelj »Euharistijskog Glasnika«! Čovjek se duhovno deblja, jer se hrani pretilim žitom i medom iz kamena.

Ako ih pustim gladne, pomrijet će putem. Ne smijemo pustiti da naš narod duhovno pogiba. Euharistijskim kruhom mi ćemo ga ojačati, a Euharistijskim duhom mi ćemo ga ozdravljati.

Onom uzetom bolesniku uz piscinu kod Ovčjih vrata u Jeruzalemu sličan je grješan narod.

— Gospodine, čovjeka nemam, da me stavi u vodu, kad se zamuti, da ozdravim.

Istina je, da naš narod nema čovjeka, koji bi ga od rana ozdravio. Tu se hoće pomoć ozgora — pomoć Božja. »Euharistijski Glasnik« je sretan, što može da pruža lijek bolesnicima, najbolji lijek: Euh. duh, euh. život, euh. hranu.

Mojsije je opazio, da na Horebu gori grm a da ne izgara. Kad se približio, čuo je glas: Vidih nevolju naroda moga i čuh plač njegov, i siđoh da ga izbavim iz ruku Misirskih. — Sada hajde da te pošaljem, da izvedeš narod moj, te ga uvedeš u zemlju dobru, gdje mlijeko i med teče. I na oltarima našim kao na Horebu plamti Presv. Srce Euh. Spasitelja. »Euh. Glasnik« poput Mojsija čuo je glas: Hajde da te pošaljem da izvedeš narod moj iz zemlje poganske u zemlju dobru, gdje teku euh. rijeke milosti. — Kako je divno biti Glasnik Euh. Kralja!

Kao što je Bog na riječ Mojsijevu nasitio narod manom u pustinji i napojio ih vodom iz kamena, tako se nadamo, da će »Euh. Glasnik« mnogima pokazati put do Svetohraništa, gdje je pohranjen kruh s neba, koji svaku slast u sebi ima, i gdje neprestano teče krv iz otvorene rane Presv. Srca.

Anđeo smrti nije ušao u one kuće, da pogubi prvence, čiji su prazi bili namazani krvlju Jaganjca. — »Euh. Glasnik« je kao onaj dobri anđeo, koji pomaže ljudima da sebe i svoje ukućane pomažu krvlju Jaganjca, i tako se očuvaju od duhovne smrti.

Krist je predvodio Izraelce iz Misira u zemlju obećanu. Danju u obliku oblaka, a noću u obliku plamenog stupa. Hoćemo li da izađemo iz ovog poganskog vremena i poganskih običaja, u koje smo u ratu i poslije rata upali, slijedimo Krista, koji ide pred nama sakriven bjelinom Hostije.

Jednom je prorok Ilija izmoren i gladan zaspao pod smrekom. Takne ga anđeo Gospodnji i reče mu: »ustani, jedi!« On se prene i ugleda hljeb i krčag vode. Ustane, blagova i napije se pa opet zaspe.

Drugi put ga anđeo probudi i reče: »ustani, jedi, jer ti je put dalek!« A on ustavši se blagova i napije se. Okrijepiv se onim jelom putovao je četrdeset dana i četrdeset noći, dok nije prispio na goru Božju.

Mili moj »Euh. Glasniče«! Budi ti onaj anđeo i dijeli ljudima kruh, jer je dalek i težak put do neba. Pomozite nam svi, da porazdijelimo među narod!

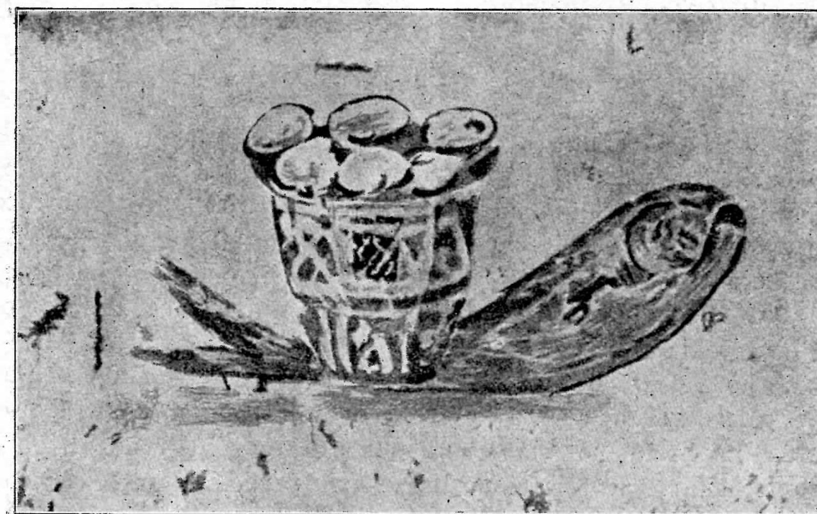
M. A.

NEŠTO O EUHARISTIJSKIM SIMBOLIMA.

(Prvih triju kršćanskih stoljeća.)

Listajući crkvnu povijest na ne malo nam je čudo i uzor bujni vjerski život prvih kršćana, ma da su se oni morali i te kako sakrivati kadgod bi imali obaviti koji vjerski čin. I mislim, da ne ćemo ni malo pogriješiti ako ustvrdimo, da je izvor te bujnosti i toga bogastva vjerskoga života kršćana prvih triju vjekova bila presv. Euharistija.

A i pravo da je Gospod putem presv. Euharistije dijelio svojim vjernima izvanredno obilje svojih milosti, budući su je

Simbol presv. Euharistije u katakombama.

oni i cijenili nadasve. Svjedoče nam to njihovi mnogobrojni nadgrobni spomenici sa svojim likovima i natpisima, kao što i slike u podzemnim prostorijama (katakombama), u kojima su oni vršili shodne vjerske čine i u njima se pokapali do tristoitrinaestih godina, kadno im Konstantin V. svojim milanskim ediktom dade slobodu vjeroispovijedanja. Na tim predmetima i u tim prostorijama mi nalazimo bezbroj raznih simbola presv. Euharistije.

Najstariji simboli presv. Euharistije računa se da su oni, na kojima se vidi označeno pet hljebova i dvije ribe. Ribe su obično iznad hljebova ili ispod hljebova, a nalazi ih se kadgod i

po strani, svaku sa svoje strane okrenute prema hljebovima. Ovaj je simbol uzet iz sv. evanđelja (Mat. 14, 19.; Mark. 6, 41.; Luk. 9, 16.), gdjeno se priča, kako je Isus u blizini Tiberijadskoga jezera sa dvije ribe i pet hljebova nasitio preko pet tisuća ljudi.

Drugi simbol presv. Euharistije u rimskim katakombama je riba na zelenoj livadi, do nje košarica sa pet hljebova. Suviše, košarica je bojadisana tako, da se čini, e je u njoj, posred, čaša puna vina.

Treći je simbol presv. Euharistije nađen u katakombama gdje dvije ruke lome hljeb. Ovaj je simbol po starini drugi, iz prve polovice drugoga stoljeća, odmah iza simbola dviju riba i pet hljebova, dok simbol ribe do košarice sa pet hljebova nešto je noviji, ma da je i on iz prve polovice II. vijeka.

To su najpoznatiji i najobičniji simboli presv. Euharistije nađeni u katakombama, ali nijesu jedini. Na primjer, u podzemnome grobištu sv. Kalista nalazimo na jednoj te istoj slici trojaki simbolični način prikazivanja presv. Euharistije. Slika je podijeljena na tri dijela. Ili točnije: imamo tri slike jednu do druge. Srednja i najveća slika potsjeća nas na Zadnju večeru, na kojoj je ustanovljen sakramenat presv. Euharistije. Sa lijeve strane naslikane su dvije osobe, između njih tronog, na ovome riba i hljebovi. Sa desne strane gledamo kako patrijarha Abraham hoće da žrtvuje svoga jedinca Izaka. Po općem tumačenju sv. otaca, Abrahamova žrtva je tip (proročanska slika) Kristove žrtve na križu, potom, neupravno, i njegove nekrvne žrtve, i stoga nam slikar Abrahamovom žrtvom predočuje presv. Euharistiju.

U grobištu sv. Janje nalazimo ribu sa jednim hljebom i ispod monogram Kristov, a da i ne nabrajamo dalje druge mnogovrsne simbole presv. Euharistije iz prva tri stoljeća kršćanstva.

Pitanje: zašto su prvi kršćani presv. Euharistiju prikazivali simbolima i tako često?

Simbolima (znakovima, kojima su slikovito i neupravno govorili o otajstvu) su je prikazivali ponajviše radi naravi istoga otajstva i njegove svetosti. Jer otajstvo presv. Euharistije nije samo sakramenat sakramenata, središte svega kršćanskoga bogoštovlja, nego je i najotajnije, najnadnaravnije, najnadrazumskije, da se tako izrazim, i najviše otajstvo u svakome pogledu. Zato da ga se i htjelo prikazivati zorno, nije se moglo, moralo se uteći simbolima.

A poslužilo se ribom, kruhom i vinom zato, što je riba prikazivala Krista, dotično: bila je njegov simbol, a kruh i vino se u presv. Euharistiji pretvarahu u tijelo i krv Kristovu. Riječ »riba« je, naime, u grčkome jeziku sastavljena od početnih slova riječi »Isus Hrist Bog Spasitelj«, te stoga, kada bi kršćani htjeli označiti Isusa, rekli bi, naslikali ili uklesali ribu.

Drugi je bio uzrok što su prvi kršćani simbolima govorili i prikazivali otajstvo presv. Euharistije, što su sakrivali tu veliku tajnu pred poganima. Pače ni katekumenima, koji bi se pripravljali na sv. krst, ne bi se govorilo ništa o presv. Euharistiji.

I da navedemo samo jedan primjer kako su prvi kršćani brižno krili tajnu presv. Euharistije. Nadgrobne stihove Abercija, biskupa Hieropolisa u Frigiji koncem II. stoljeća: »Građanin sam izabranoga grada... Zovem se Abercije... Učenik sam čistoga pastira, koji ima velike oči, što sve vide... Vjera je svagdje mojom vodiljom bila i pružala mi za hranu ribu iz vrela, ribu neizmjernu i čistu, od Djevice. To je hrana vjekovječna istovjernika, spasonosno vino s kruhom. Tko ovo razumije i tko je istih misli, neka moli za Abercija.« Ove lijepe riječi svakomu su od nas jasne i shvatljive, govore o presv. Euharistiji i o Kristu, koga je Abercije primao u sv. pričesti, ali poganima i onima, koji nijesu bili upućeni u tajne naše sv. vjere, ove su riječi bile posvema neshvatljive. Pa tako, kao što je Abercijev nadgrobni natpis slikovito govorio o presv. Euharistiji, da ga samo vjernici shvate, tako su govorili i drugi euharistijski simboli o tome otajstvu samo izabranima.

Simbol presv. Euharistije — riba na tronogu.

Ovdje nam se nameće pitanje, zašto su prvi kršćani tako često mislili na presv. Euharistiju? Jer bezbroj dokaza imamo za

to, kako već na pola naglasih na početku, i u kamenu i na slikama, u katakombama rimskim, aleksandrijskim i druguda.

Prvi su kršćani mislili na presv. Euharistiju tako često stoga, što su se svagdano pričešćivali i što im je bilo jasno, da im je Isus putem sv. pričesti dijelio onu čvrstu vjeru, stalno ufanje i gorućų ljubav, sa kojima u duši stotine su ih tisuća prolile svoju krv za Krista i njegovu nauku. Presv. Euharistija bila je središte njihovoga vjerskoga života i glavni izvor milosti, pa je razumljivo što su joj oni posvećivali toliku pažnju i za života i po smrti. A kako je i moglo biti drugačije kod vjernika kakvi su oni bili? Svetom pričešću ne spajamo li se stvarno sa Isusom, Bogom i čovjekom, gospodarom i gospodinom svega? Pa možemo li po čemu biti svetiji i savršeniji nego li po tome spoju i ujedinjenju sa izvorom svake svetosti i početnikom svakoga savršenstva?... A da postanemo savršeni, zadaća je našega života. Jer jedino savršeni možemo da budemo na slavu svoga Stvoritelja, koji nas je na svoju slavu stvorio. Stoga, ako su se prvi kršćani družili sa svojim božanskim Izvorom, Isusom, stvarno, u sv. pričesti, voljom, po vjeri, životom, odavajući vanjskim načinom svoj nutarnji, duhovni spoj s njime, nijesu radili ništa drugo, doli ono što su morali: Sa Izvorom su se savršenstva družili, da postanu savršeni.

Mi? Živimo li i mi onim onakvim euharistijskim životom, kakvim su živjela naša braća kršćani prvih triju stoljeća po narođenju našega božanskoga Učitelja?... Znajmo, da ne budemo li hodili putem svetih, ne ćemo ni prispjeti do »izabranoga grada«, u kome se ne blaguje »neizmjernu i čistu Ribu od Djevice« pod prilikama kruha i vina, nego je se zorno gleda i uživa vijekom.

A sada časkom da poslušamo što nam naš don Frane Bulić govori o dvama euharistijskim simbolima nađenima u našim stranama:

»U splitskom arheološkomu Muzeju čuva se odavna jedna starokršćanska kornijola lijepe radnje, na kojoj je predstavljen na tronožju dupin (ihtis). Riba na ovakvome tronogu sjeća na tronožne oltare u kapelicama Sakramenta.

»I ako bi postojala koja sumnja, da bi ova predstava mogla i ne biti kršćanska, jer je radnja veoma lijepa, i stoga što na ovomu kornijolu fali, uz ribu, euharistijski hljeb, koji dolazi na sličnim slikama, na pr. u katakombama sv. Kalista u Rimu, a što bi se dalo valjda opravdati, malim razmjerom ovog dragog kamena, ipak su arheolozi mnijenja da je ova gema (predstava, predmet) kršćanska.

»... Izostavivši ovdje mnoge druge predstave kršćanske na ostalim predmetima u splitskomu Muzeju, koje bi se po nekima mogle odnositi na Euharistiju, kao na pr. onu afreska u jednome grobu Mučenika u Manastirima u Solinu, gdje se vide dva kaleža, u kojima se tekućina pjeni van istih, a po sredi golubica, ili mnogobrojne predstavke na svjetiljkama kršćanskim u Muzeju, na kojima imade svakojakih kršćanskih simbola: križa, riba, pet kruha i dvije ribe; pa u bazilici gradskoj kamen, na komu je obli hljeb, prekrižen, u nekima od kojih predstava ima ipak aluzija na Euharistiju, spomenut ćemo ovdje lijepi fragmenat (komad) pluteja nađenoga g. 1906. u Vidu u Neretvi. Na pluteju vidi se donji dio križa proširenoga na stranama, na kojemu je

Simbol presv. Euharistije — komad pluteja nađen u Vidu (Neretva).

poviše naslonjen kalež, t. j. podanak istoga sa dijelom čaše. Paun desni, koji se približava da pije, cio je sačuvan, dočim od lijevoga, lako popunjiva, vide se samo noge i dio repa. Sva je prilika, da je nad križem na koga se naslanja kalež, bio Kristov monogram, ili bolje križ je svršavao monogramom. Ova je predstava nesumnjivo kršćanska i nosi kalež euharistijski. A gdje je nađen ovaj ulomak, sva je prilika plutej okolo oltara, u Vidu pokraj Metkovića, treba tražiti gradsku baziliku ovoga grada, u komu je sigurno u V. v. stolovao biskup, jer u dvama crkvenim koncilima solinskim g. 530. i 533. bio je prisutan Marcel, biskup crkve naronitanske.« V.

IZVOR VODE ŽIVE.

(Sv. Misa.)

Bilo je to na početku Njegovog javnog djelovanja. Umoran došao je o podne do zdenca što ga je nekad stari Jakov iskopao, da se napajaju iz njega sinovi i stada njegova. Od žene neznanke zapita vode, a kad se ona čudi Njegovom pitanju, govori joj o izvoru vode žive.

Voda će ova proteći iz svemožnosti Njegove. Razlit će se cijelim svijetom, i svi će moći da gase žeđu napitkom njezinim.

Tri godine kasnije, na prvi Veliki Petak, protekla je zemljom prva voda života.

Ivan, evanđelista i prorok Novoga Zavjeta, gleda doskora u duhu svome već veliku i čistu rijeku, bistru kao kristal, koja izlazi od prijestolja Božjega i Jagnjetova. Na obalama čudotvorne rijeke raste drveće života, koje donaša svakog mjeseca svoj rod. Pa i samo lišće tog drveća služi za iscjeljivanje narodima.

I danas teče zemljom ta silna rijeka. Svakog jutra sa bezbroj oltara provaljuju novi izvori vode, da napajaju ljude napitkom života. — Sama zemlja svojom kretnjom brine se, da se izvori ne presuše. Ona stvara svakog časa novo jutro, a svako jutro nosi u krilu nove izvore čudotvorne vode. — Sreberni glas malenoga zvona zove sve žedne da se približe k izvoru vode žive. — Sretni oni, koji idu za glasom malenoga zvona!

I dalje teče čudesna rijeka zemljom, da pere bezakonja njezine djece. Ona čuva i samu zemlju od strijela srdžbe Gospodnje. Teško svijetu bez te vode spasa!

A i Anđeli napunjaju spasonosnom vodom velike rijeke zlatne sudove svoje, i nose ih do mjesta čišćenja i ispaštanja. Duše trpećih ublažuju vodom silnu žeđu i peru u njoj nesavršenosti svoje. Dani se njihove pokore skraćuju silno.

Cvijetni i uvijek proljetni perivoji neba zalijevaju se ovom vodom, a zemlja bi bila pusta i nevoljna bez nje.

Pođimo često, svakog jutra, do izvora vode života i život će naš biti potpuni život!

Fra T. V.

BLAGDAN TIJELOVA I NJEGOVA PROCESIJA.

Sveta mati Crkva drži najvećim svojim blagdanima: Božić, Uskrs i Duhove. Ali i Tijelovski blagdan radi svoga prebogatoga duhovnog sadržaja ne zaostaje iza tih triju svetkovina, jer je on blagdan Euharistije, a Euharistija je i tajanstveno Kristovo rođenje i mistična obnova njegove Muke i Smrti, kaošto u Njoj primamo i Duha Svetoga. Euharistija je skup i zajednica svih dociglih kršćanskih otajstva, u Njoj je ko u suncu ishodište svih nadnaravnih milosti i kreposti, zato Njezin blagdan jest doista pravi Božji Dan — kako drugim imenom Tijelovsku svetkovinu nazivlje naš hrvatski narod.

Tjelovska procesija u Zagrebu.

Da čitaoci našega glasnika sa prosvijetljenijom vjerom proslave euharistijski gôd — Tijelovo, evo im malko poduke o tome, kad i kako su nastali blagdan Tijelova i njegova svečana teoforična (euharistijska) procesija.

1. Postanak Tijelova.

Naziv Tijelovo novijega je vremena i manje je poznat kod nižega naroda, već ga radije zove n. pr. u Dalmaciji i u Hercegovini Božjim Danom ili Brašančevom. Svetko-

vinu Tijelova Crkva u svome jeziku imenuje B l a g d a n o m p r e s v e t o g a T i j e l a K r i s t o v a, ali su veoma lijepi i spomenuti hrvatski nazivi: B o ž j i D a n, B r a š a n č e v o. Svaki je dan — Božji dan, ali Tijelovo je posebice Božji Dan, budući da njime svetkujemo euharistijskoga Isusa, koji je baš na taj dan postao euharistijski Bog i redovito samo toga dana vanjskim načinom iskazujemo svečano zajedničko štovanje Euharistiji. I riječ B r a š a n č e v o lijepo ide Tijelovu, jer pod prilikama brašanice, to jest brašnenoga kruha krije se i stvarno je prisutan dobri naš Bog, Isukrst. Otud kažemo: uzmi, brate, brašenicu Tijela Gospodina našega Isukrsta! Neka ti je ona duhovna poputbina!

Bog naš Isus — milost nam ga bila! — učinio je uoči Velikoga Petka, to jest na Veliki Četvrtak da ostane među nama e u h a r i s t i j s k i m načinom i tako On u sv. Misi produljuje Žrtvu križa i svoj euharistijski boravak na zemlji za hranu našim dušama. Zato koji je veći Krstov i naš dan od Velikoga Četvrtka? Stoga kršćani u prvim stoljećima svetkovali su dan Gospodnje Večere svečano i bez posta kanda i nije taj dan korizmeni. Mise su se govorile u bijelim odjećama, a oficij nije imao znakova Muke Isusove. Kasnije sve do doba sv. Franje asiskoga prevladala je i Velikim Četvrtkom korizmena crkvena pokora, a svečanost euharistijske Večere sužena je na samo unutrašnje i duhovno čašćenje.

A je li i sa strane Kristove i sa strane vjernih kršćana ustanova Euharistije smjela kao izgubljena ostati u Velikoj Sedmici? Poznato je iz crkvene povjesti koliko je sv. Franjo asiski sa svojim fratrima oživio i podigao štovanje sv. Hostije. U njegovo doba Isus u objavama francuskinji sv. Juliani (1193—1256.) poticao je kršćanski svijet, da novom i posebnom svetkovinom časti ustanovu Euharistije. Za njezine objave doznadoše crkveni poglavari i ostale učene glave na velikim pariškim školama. Kao i uvijek našlo se ljudi, koji jesu i koji nijesu držali do Julianinih nadnaravnih viđenja. Lije̋ški bskup u Belgiji na crkvenom saboru u Lionu god. 1245. kazivao je svetičina viđenja ostalim biskupima, ali on prvi postara se, da dvije godine kasnije u svojoj stolnici na četvrtak iza nedjelje Presv. Trojstva svečano i javno proslavi euharistijsku ustanovu Velike Večere. Konačno Papa Urban IV. god. 1264. naredi svemu kršćanstvu, da blagdan presvetoga Tijela Krstova svečano slavi se u prvi četvrtak iza sv.

Trojstva. Novosti, ako su svete i spasonosne, sporo se doimaju grješnih ljudi; zato Urbanovu naredbu o ustanovi Tijelova mnogi proglasiše novotarijom i jedva jedvice nakon čudnih otezanja i zanovjetanja kroz punih šesdeset godina — Pape Klement V. i konačno Ivan XXII. obnoviše naredbu Urbana IV. i srećom Božjom uspije im Brašančevo uvesti u svemu kršćanskom svijetu. Bilo je to početkom četrnaestoga vijeka.

2. Tijelovska procesija.

Kršćansku slavu Božjega Dana uvelike pomaže tijelovska procesija (ophod). Pače tijelovski ophod i daje Brašančevu zamjernu vanjsku svečanost. Preko godine imamo više javnih vjerskih ophoda i svečanih procesija, kao na pr. na Markovo, ili slavimo koju Gospinu Svetkovinu, ili Srca Isusova, ili sv. Antuna, pa u procesijama nosimo dotične kipove ili slike, ali ta je iznimna rijetkost tijelovske procesije, što u njoj nosimo i pratimo euharistijskoga Isusa, i baš zato zovemo je t e o f o r i č n o m procesijom. Teoforičan na hrvatskome nekako znači — bogonosan, naime Boga, euharistijskoga Isusa, imamo u tijelovskome javnome ophodu! Sama svetkovina Brašančeva svakako traži procesiju i u njoj euharistijskoga Isusa. Tijelovo je posebna Krstova svetkovina. Krist je naš Bog i Kralj ne samo u crkvi već vanka, posvuda! Baš euharistijski Isus naš je Bog i Kralj, zato barem jednom na godinu imamo ga proslaviti vanka crkve.

Na drugome mjestu govorim o različitim načinima, kojima se u kršćanskoj starini štovale svete Hostije, ali prošlo je dugo stoljeća kršćanstva, a u njima ne nalazimo svečanih procesija sa sv. Tijelom. Veliki javni ophod po gradu upriličio je glavom sâm Isus jerusalemskim ulicama pet dana pred svoju Smrt — na Cvijetnicu — ali tada je Isus još bio u umrlome čovječjemu tijelu, dok Isus u euharistijskome i proslavljenome čovječjem tijelu, u triumfu svečanoga euharistijskoga ophoda — pišu stare knjige — prošao je prvi put javnim ulicama u nekim mjestima Engleske i sjeverne Francuske u 11. stoljeću, i to baš na procesijama Cvijetnice. Spomenuti Papa Urban IV. u ustanovi blagdana presvetoga Tijela Kristova ni riječi ne spominje, da se taj dan drži procesija sa Presvetim, već eto u srednjem vijeku u nekim župama na Cvijetnicu, a u drugim još radije na sâm Uskrs držani su javni ophodi sa Svetim Sakramentom, samo to bijahu pobožni običaji pojedinih mjesta. Neki hoće, da je Papa Ivan

XXII. prvi počeo tijelovske procesije, ili da su se stale uvađati nakon vijenskoga crkvenoga sabora god. 1311. Nije svukuda sveglatko teklo ni sa uvađanjem tijelovskih ophoda, jer tek god. 1447. naređuje ju Nikola V. gradu Rimu. Sveti sabor tridentinski (god. 1545—1563.) govoreći o Tijelovu izjavljuje, »da je veoma pobožan i puno svet običaj, da se svake godine svečano slavi blagdan Sv. Sakramenta i da Ga se u procesiji nosi sa velikom svečanošću i štovanjem ulicama i javnim mjestima«.

Francuska se uvijek isticala u štovanju Euharistije, radi česa izvanredno ju je volio Svetac Euharistije — sv. Franjo asiski. Francuska je kolijevka i tijelovskoga blagdana i teoforičnih procesija. Doista i u hrvatskim zemljama bit će odmah u prvoj polovici 14. vijeka uvedeno Brašančevo, ali njegova euharistijska procesija bit će uvedena dosta kasnije radi Turčina, koji gdje mogao i ne mogao satirao je javno štovanje Isusove vjere.

3. Sv. Hostija u tijelovskoj procesiji.

Čini se po svjedočanstvima nekojih starinskih knjiga, da u staro doba nije sv. Hostija na Tijelovo nošena kao danas u ostensorijima da je očima vidimo, već je bila zatvorena u posebnu vrst kovčežića ili skupocjenih moćnika, kako se isto običavalo činiti u nekim crkvama na Cvijetnicu. Današnje m o n s t r a n c e ili o s t e n z o r i j a zovemo onaj skupocjeni tornjić, usred kojega je veliko oko sa staklima izvanka, u kojemu oku u kovini zlatnoj ili pozlaćenoj, a učinjenoj na oblik polumjeseca, učvršćena je sv. Hostija. Iz monstrancina oka teku kao sunčane zrake, što sjeća nas, da je sv. Hostija ne samo jedini predmet tijelovskoga blagdana i tijelovskoga ophoda, već da je Euharistija najveće žarište i jedino vrhunaravno sunce svega duševnoga i crkvenoga života.

*

Da, čitaoci, ne ode Tijelovo utaman našoj duši, pogotovo taj Božji dan obnovimo vjeru u Misu i Pričest, koju vjeru na djelu očitujmo pobožno sudjelujući sv. Misi i hraneći se Tijelom Gospodinovim. Također pobožno sudjelujmo tijelovskoj procesiji, u kojoj molimo i mislimo na Euharistiju. **Fra Leonard Bajić.**

» — Tko nas hrani na putu u ovoj dolini suza? Svećenik. — Tko će nas pripraviti prije nego li se prikažemo Bogu? Svećenik. — Kada vidite svećenika, morate kazati: evo tko mi je sa krštenjem otvorio nebo; evo tko čisti i hrani ovu moju siromašnu dušu«. **(Sv. Ivan Vianey.)**

RADOST PRVOPRIČESNIKA.

(21. VI.)

Slatica rascvalih ruža
jutarnja dignula se rosa.
Razlila župskim se vrtom
dražesnost sa dječačkih kosa.

Oreol sunčanih prami
ljepušne glavice im kruni.
S pričesne radosti žare
obrazi rumeni i puni...

Pjevaju. Nevinog srca
miris na ljiljane se prospe.
Mekanih grlašca zvone
pjesmice Isusa i Gospe.

Čisti ko Anđeli jutros
Janješce blagovaše bijelo.
S ljubavlju maloga Živka
Gospodnje primili su Tijelo.

Lipanjsko sunašce pali...
Blagdan je najmilijeg Sveca.
Njemu se raduju danas
sva školska pričešćena djeca.

Kamilov.

ZA OPHODA.

Godine 1820. meni je bilo deset godina — pripovijeda neki francuski svećenik. — Te godine vidjeh prvi put župnika iz Arsa. Bilo je to u sjemenišnom dvorištu uoči Tijelova.

Mi smo se vježbali kako da sutradan preko ophoda bacamo cvijeće pred Presvetim. Uto uniđe u dvorište priprosti ponizni svećenik. Najstariji nas drug upozori: — Ovo je sveti župnik iz Arsa —, i odmah ga pozdravi u ime sviju sa nekoliko lijepih riječi.

Sveti se župnik nato zaustavi, sa toplim nas posmjehom pogleda i ljubazno nas pouči: — Moji dragi, sutra kada budete bacali cvijeće pred Presvetoga, uzmite svoja srca pa i njih skupa sa cvijećem bacite pred noge Isusove. On će ih uočiti, podići i uzeti.

Iza tih riječi nam se župnik još jednom nasmiješi i skrene u kapelu da pozdravi Isusa u svetohraništu.

STVORI BOG ČOVJEKA PO OBLIČJU SVOJEM.

(Dr. Dragutin Trux, Crikvenica.)

1. **Što stvori Bog, bijaše dobro.** Još bolje u svom razvoju, a ponajbolje u vidu onoga, što je Bog namjeravao da poluči u djelu svome.

Bog je lebdio nad neizmjernim Oceanom, jedinim elementom kore zemaljske. Nad morem nije bilo ni jedne još hridi. Pusto bijaše ono, tek se je crna magla vukla nad njime smjerom vjetrova. Gospodin je lebdio nad morem onako, kao što će orao sivi lebdjeti nad gnijezdom svojim i mladima, da se lijepo razviju i ojačaju i da budu ponosni orlovskoga svog porijekla.

2. **Naša zvijezda, briljant dijadema božjeg.** Bog je stavio razvoj zemlje u pogon i silom svojom, kroz vrijeme nama neizmjerno, što ga Mojsije razdijeli u šest razdoblja, podigne kopno nad pučinom kroz vulkanske sile, stvori sva tri carstva prirode, rude, bilje i životinje. Uresi svod svjetionicima i blistavim iskricama, samim svjetovima, od kojih je svaki veća zvijezda od naše zvijezde, s koje promatramo svjetlucavi nam svod nebeski za vedrih noći. Bog uredi na našoj Zemlji divni kraj na Istoku, krasan poput zasada cvijeća i vrta od tulipana crvenih i žutih na poljanama zelenim Holandije ravne.

3. **Bog u Edenu portretira sama sebe.** Bog je na Zemlji izvađao ideje svoje, kao kada umjetnik ulijeva ideje svoje u mramor i bronc, te se u broncu i mramoru divimo koncepcijama uma njegova. Bog je već kroz hiljade godina izvodio ideje svoje na Zemlji, ali još ne bijaše pristupio da izvede Veliku Ideju, koja će odrazivati obličje njega samog, obličje, koje će najbliže stajati njemu samom, kao kada umjetnik uzima sebe sama za model i portretira sebe na platnu ili mramoru. Bog, što je dosele ulijevao već ideje svoje u tvari, približavao se je od daljnjega sve većma prama sebi, da napokon izvede Č o v j e k a, koji će mu naličiti još više nego što autoportret naliči portretisti umjetniku.

4. **Dah, što oživljava.** Bog pristupi na Zemlji k ilu, masi gline, da izvede iz nje biće, žiće sebi slično. Što je kist u slikara, što je ocjel u kipara, bijaše to dah duše iz ustiju Boga živoga. Ovaj dah uniđe u stup od gline, ali se ne raspline, kao što će se rasplinuti miris ružin-cvijeta po dolinama Rumelije divne. Naprotiv dah božji ostane živjeti životom, kojemu nema smrti, životom, od kojega je neodjeljivo da živi i da uvijek živi. Bijaše to duša, ona i onakova, što širi u grudima tvojim snagu i život i čežnju za radošću i životom. Čim taj elemenat života obuhvati glinu, ona već ne bijaše il, već tijelo, satkano živčevljem i mišićjem oko sistema kostiju, da se stječu u moždanima, kojima se liječnici 20. vijeka dive i dive to više, što ga proučavaju, ali ni iz daleka ne mogu ni pomisliti na to, da sastave nešto tome iole slična.

5. **Autoportret je Jehove dogotovljen.** Bijaše to Č o v j e k, sinteza divotna triju cesarstva prirode sa svijetom anđeoskim, što više, sa samim Bogom, koji mu bijaše dao sve što bijaše njegovo i što se može odijeliti od njega. To bijaše najdivnije djelo božje na Zemlji. Što je alem i zlato u kruni kraljevoj, to je Čovjek na ovoj Zvijezdi, gdje živimo. Kako će biti lijepo od sada na Zemlji: Adam, dijete božje, posebni umotvor božji, što da kažem, autoportret ne Michelangela ili Rafaela, nego samoga J e h o v e, spajat će u sebi nebo i zemlju i ono, što je Bog odijelio od sebe sama s onim, što je sinteza najodličnijih stvari na Zemlji.

6. **Velika ideja božja u crtama Čovjeka.** Kako je divan Čovjek, kako li će biti divna djeca njegova, kako li ćeš biti divan Augustine, Ambroziju, Karlo, Ahile, vi svećenici u božanskoj atmosferi Milana, gdje je Konstantin Veliki predao carstvo svoje Sinu Božjemu. Bit će lijepo Čovjeku, što će biti pun znanja i života, života bez rana, bez boli, bez prekida. Jedino će morati da dočeka i zadnju svoju etapu, kada će poći u svijet anđeoski, da se na oči svoje naužije veličanstva božjega. Divno se razvijaju vječne ideje Boga na Zemlji, divan si Čovječe! Više si nego što je mramor u rukama jednoga Michelangela. Posebna si ti tvar u rukama božjim, živote, što živiš u masi, koju sastavi Bog u Edenu! Drži, čovječe, što si stekao, ne puštaj sreće iz ruku svojih!

7. **Autoportret božji nad leglom zmijinim.** Ali užasa li!!! Autoportret božji nađe se jednoga dana iz svojih visina u glibu, u trnju, gdje vijuga zmijurina crna, živi stan Lucifera crnoga i živoga, da dade otsele života Adamu, koji ne će više crpati života iz izvora božjih, tih čistih bezdana i bistrih. Adam se doduše ne ubije, on ostade živ i nakon svoje krize, ali mu bijaše snaga životna promijenila izvor svoj. On se okrene bezdanu vatrenu, da kroz zmiju, kao kroz artešku cijev, prima uvjete života i razvoja iz otrovnih kaljuža duše Luciferove. Čovjek živi i nadalje, ali ne više životom djeteta božjega. On se udalji od Boga, a djeca njegova još više. Ostade doduše i nadalje portretom Boga, što mu

utisne svoje vlastito obličje, ali to obličje bude nagrđeno, okaljano, gadno, da je Otac Nebeski morao čak svoga vlastitog Sina da pošalje ovamo, da obnovi crtež okaljanog autoportreta božjega u Čovjeku nesretnome!

8. **Hrist spašava crtež božju u Čovjeku.** Isus Hrist, da obnovi portret božji u Čovjeku i da ga povrati prijašnjem svom izvoru, da ga udalji sa močvara Luciferovih, uložio je mnogo poduke, silu rada oko ljudi, čak i krvi. Djelo ga je njegovo stajalo čak i života. Bog u tijelu, Isus Hrist, morao je da žrtvuje svoj vlastiti život, da bude Čovjek imati život, što vodi u Život. Da nas otkine od Lucifera, stajalo ga je života i on to rado učini nama, ali nam učini još i više!

9. **Ljubav je dosjetljiva!** Isus otvori posebne slapove iz izvora Života, Niagaru, a još i više, da otapljaju dušu čovječju, da sazrije na njivi njezinoj pšenica, hrana duši njegovoj, hrana života, hrana nebeska. Da sazrije loza, što rađa djevičanskim vinom. Ovi slapovi izađoše iz samoga Hrista, kao što Niagara izlazi iz utrobe bregova Kanade. Isus ih otvori na zadnjoj večeri, nad Hljebom i Kaležom, kada naredi presv. olt. Sakramenat.

...Uzmite i jedite, uzmite i pijte, ovo je moje Tijelo, moja Krv, hrana za život svijeta. Koji ju jede, živjet će za Mene, ostat će u Meni i Ja u njemu...

10. **Euharistija, slapovi Niagare božje.** Obličje božje, što ga je Hrist obnovio s visina Križa u Čovjeka, obnavlja se u nama pojedincima kroz sedam svetih sakramenata, no u odličnoj mjeri preko presvete Euharistije. Idi, Čovječe, k Isusu u Euharistiji, primaj ga i primit ćeš život unutarnji, da se obnovi u tebi crtež božanstva. Isus te poziva i bit ćeš gostom njegovim kod trpeze njegove. Ne tek jednom, nego što više, ta nam dovikuje: **to činite meni na spomen!...**

Tko nije svijestan smrtnoga grijeha, a niti mu je sklon, zadobiva oproštenje (istoga) primajući sv. pričest. **Sv. Toma.**

* * *

Ako je Euharistija svagdašnja hrana, čemu je uzimati tek jednom godišnje?... **Sv. August'n.**

* * *

Ovaj se svagdašnji kruh uzimlje kao protusredstvo protiv svagdašnje slaboće. **Sv. Ambroz.**

OBREDNO POSUĐE U NAŠIM CRKVAMA.

Besciljnost nije odlika razumnog čovjeka, a jer je bezvjerje samo besciljno tapanje u razdoblju čovječjeg života, radi toga najveći i najsilniji pokretač čovječanstva jest vjera. Stoljeća se pod njezinim uplivom razvijaju, pridižu, a u njezinom uzmicanju — ruše. Sve najljepše što je čovjek dao, poteklo je izravno ili neizravno iz nje. Sva staroegipatska, asirska, židovska nauka i umjetnost navezana je na nju. Religija podignula je hramove, osovila piramide, sfinge i obeliske. Kod Grka: ona je napučila gradove svetištima, hramovima, kipovima i tvorevinama, pred kojima još i danas čovjek zastaje, zbunjuje se i divi se. Na svemu i u svemu utisnut je žig Božanstva i vjere, kroz koju Ga čovjek gledao i klanjao Mu se.

Od kako se kršćanstvo pojavilo, ono se dušom, srcem i razumom privilo uz stijeg Hrista. Sa znakom križa u svijet je prodirala ljubav, molitva i hvalospjev, koji su podizali duše, raspršavali tjeskobu i uznašali čovjeka nadasve. Crkve, hramovi i bazilike, sve to još i danas stoji i vjekuje pod znakom Križa, u čiju počast i u čiju slavu bile su te tvorevine podignute.

Kalež, koga Hrvati pokloniše sv. o. papi god. 1925.

Umjetnost je tvorevina težnje za vječnošću i za savršenstvom. Bez Boga ni vječnosti ni savršenstva, pa dotično ni potrage za njima.

U našim zemljama, od svega onoga što nam namriješe pokoljenja, što li sve nam osta? Kućama ni traga, zabavištima ni spomena nema. Prijestolja se porušila, ognjišta se ugasila i rasula, — od junaka ni kosti ni praha. Sve što nam osta, to su prijestolja ljubavi Euharistijske Žrtve — crkve i oltari. Crkve naših otaca još i danas strme vjekovne, jake i divne. Bezvjerja bila i prošla, rušitelji nasrtali, vikali i obarali se, ali imena su

njihova prezrena i zaboravljena, a one su još uvijek tu, čuvajući u svom dubokom otajstvenom mraku tajnu svoga bitka i opstanka. Ta velika tajna jest — Euharistija.

Već od prvih dana Kršćanstva presveta Euharistija bila je shvaćena kao centralni momenat svega života i bogoštovlja kršćanskoga. Radi toga svete prilike Kruha i Vina čuvale su se na najčasnijim i najsigurnijim mjestima. Posuđe, u kome su bile čuvane, bilo je uvijek što doličnije, ljepše i što bogatije. Na temelju onoga što nam se sačuvalo, mi se dovinjujemo kakva li je morala biti vještina onih majstora, koji su ih kovali, resili i stvarali; dovinjujemo se spoznaji kolika je morala biti vjera onoga koji je to sveto posuđe naručivao, i napokon: koliko je bilo vjerskog života i nadahnuća u majstorima, koji su to posuđe izrađivali.

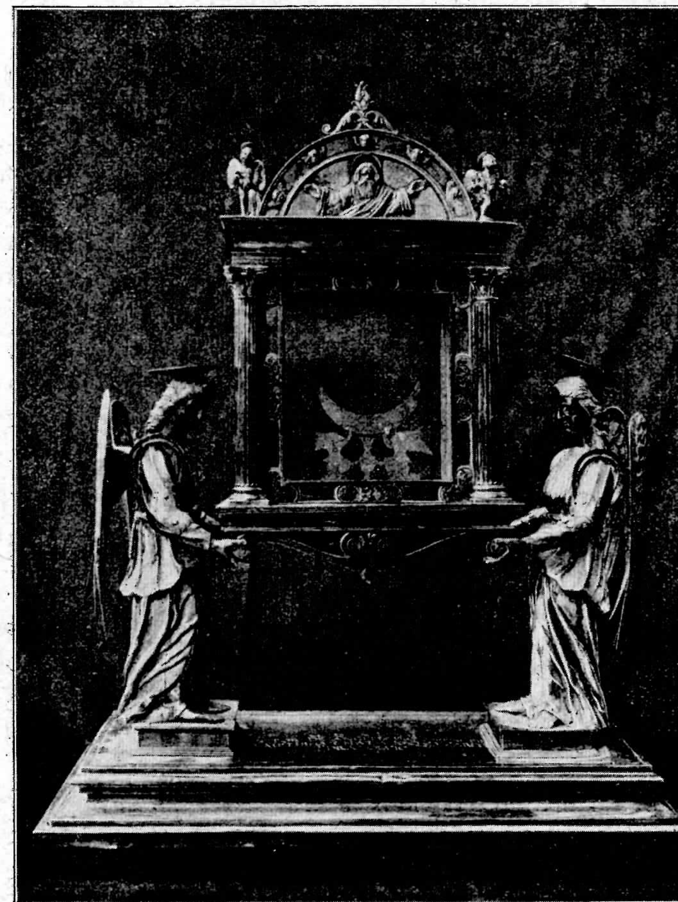
K a l e ž i su potekli od starogrčkih i rimskih širokoobodnih kupa sa razvitom osnovom (bazom) i ovišom tankom stopkom. Kršćani su te kupe (calices) upotrebljavali kao žrtvene čaše, okitivši ih najraznovrsnijim dekoracijama, koje su bile u tijesnoj vezi sa vidljivim prilikama presvetoga Tijela i Krvi Hristove. Glavni simbolski ornamenti bili su pšenični klas i lozova grančica s grozdom; zatim liljanovo stilizovano cvijeće, te simboli četvorice Evanđelista; pelikan, koji krvlju svoga srca hrani svoje mlade. Sve ove i slične dekoracije urezivale se ili prikopčale već prema tehnici i perijodi izvedbe, bilo u osnovu, bilo u uzao ili u košaricu u kojoj počiva čaša.

Po našim crkvama, u koliko su nam stvari poznate, izgleda da potječu istom iz svršetka srednjega vijeka. Nažalost blago naših crkava je ponajviše nepoznato, neispitano i neprocijenjeno. Radi toga se tako lako i gubi, polazi netragom, a s njime i spomen na ona velika razdoblja u kojima je Hrvat bio »predziđe Kršćanstva«, oslanjajući svoju snagu na vjeru, hraneći se prije polaska u boj presv. Tijelom Hristovim, koje mu je podavalo snage da vojuje i pobjeđuje i samosvijesti da umire za Boga i za domovinu.

Na prvim kaležima, kod nas sačuvanim, odrazuje se još romanski stil sa svojim širokim kupama i širokim niskim bazama, u koje već prodiru elementi gotike, koja se pojavljuje u bridovima osnove i stapke.

Takav jedan kalež nalazi se u Đakovu. Stapka mu je bridovita, a osnova široka i cizelirana.

Po dalmatinskim crkvama tih je kaleža negda bilo vrlo mnogo. Danas se o njima i o njihovoj čudesnoj ljepoti i bogastvu pripovijedaju čitave priče, kao n. pr. o kaležima »Male Braće« u Dubrovniku. Ali od svih tih čudesa ostade nam malo ili ništa. Nestade ih. Rastepla ih bijeda i neznanje.

Pokaznica u crkvi sv. Dujma u Splitu.

Od boljih starih radova sačuvalo se u zadarskoj franjevačkoj crkvi tri kaleža. Rađeni su u razdoblju kasne mletačke gotike »gotico fiorito«. Jedan ima tešku, kićenu bazu sa simbolima četvorice Evanđelista i s grančicama hrizanteme. Baza je osmostrana sa izmjeničnim oštrim kutovima iza polukrugih listova (loba). Odnos baze prema rastvorenoj čaški stoji u vanredno

estetskom odnosu. Baza prelazi preko perforirane oktogone stapke u »uzao« (nodus) sa oštrim gotskim lukovima, koji u šiljcima prelaze u stilizovani liljanov cvijet, dok pod samim lukovima, kao u nišama, stoje mali kipići svetaca. Nešto iznad uzla stapka prelazi u rastvorenu čašu izvedenu u liku prevaljenog tupog čuna. Druga dva kaleža, u istoj crkvi, izvedena su približno istom tehnikom.

Osim jednog kaleža župne crkve u Tuhlju, iz g. 1616., s kupom u košarici, čiji rub završava stilizovanim liljanima, dok je baza okićena prišarafljenim ornamentima, čistih renesanskih kaleža jedva da se igdje kod nas sačuvalo. Tragova renesanskih nalazi se u mnogim djelima, i iz raznih razdoblja, pomiješanih sa gotikom, barokom i drugim kombinovanim stilovima, koji su navirali osobito u razdobljima, u kojima je ponestajalo samoniklosti.

Baroknih kaleža, koji idu za što većom razbujalošću dekorativnih elemenata na uštrb arhitekturalnog mira, forme i prostora, takvih kaleža sačuvano je u našim crkvama priličan broj. Jedan od najinteresantnijih jest barokni kalež u Šarengradu u Srijemu, iz god. 1756., sa malom kupom na velikoj plosnoj i bogatoj bazi.

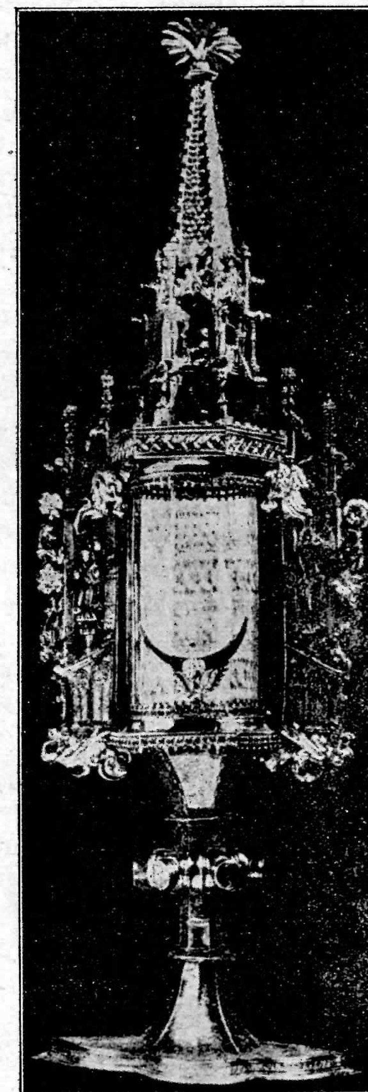
Iza baroka živili smo od blijedih polutanskih kopija i eklektičnog krparenja. Djela ovog razdoblja znala su biti prigodimice skupa i bogata, ali bez mjere pa dosljedno i bez umjetnosti. — Osamnaesti vijek, kao ni početak devetnaestog, nisu obilovali vjerom. Umjetnost izvire iz dna duše, a duša u kojoj vjere nema, naravno da ne može ni dati nešto što inače niče kao cvijet iz svog tla.

Istom u zadnje vrijeme počelo se tražiti nova riješenja u izvedbi kaleža, polazeći s osnova romanskoga stila. Francuski Benediktovci u Solesmesu započeli su u toj potrazi, a za njima su pošla i njihova braća u Belgiji, Holandiji i Njemačkoj. Odličan uspjeh, koji je postignut do danas, povukao je za sobom i lajičke zlatare umjetnike, te se i oni prihvatiše da rješavaju crkvene zlatarske i srebrnarske radnje u istom stilu. Osnova široka i mirna sa stilski graviranim figurama svetaca ili pak širokim romanskim pismenima. Stapka teška i niska s uzlom, izvedenim u tučnom srebru, graviranom u zlatu ili pak dekoriranom zlatnim laticama stilizovanog liljana. Uzao pak stoji redovito visoko, pod samom kupom. Pod djelomičnim uplivom ove nove struje izveo

je jedno osobito važno i lijepo djelo g. Ivan Kerdić, profesor Umjetničke Akademije u Zagrebu. To je veliki masivni kalež u zlatu i srebru, koji je bio jubilarne godine 1925. poklonjen od hrvatskog naroda sv. Ocu Papi, u spomen hiljadu-godišnjice hrvatskog kraljevstva. S tim kaležom, o kome su pisale gotovo sve veće umjetničke revije svijeta, umjetnost je hrvatska i vjera Hrvata pročula se svijetom više nego li sa svim onim stotinama naših umjetnika, što obilaze svijetom i turaju na prodaju neukusne i neumjetničke produkte svojih prljavih strasti i svoje nadutosti.

Pokaznice (ostensoriumi) razvijale su se u istim prilikama kao i kaleži. Opadanje jednih značilo je opadanje drugih. Majstori su bili isti, a fond iz koga umjetnost niče, bio je također isti. Jedino što treba istaknuti, to je, da se na umjetničku izvedbu pokaznica polagalo daleko više nego li na izvedbu kaleža. Tu je radila ne samo vjera nego i ambicija umjetnika.

Prve pokaznice bili su preuređeni relikvijari s okruglom kristalnom čašom, u koju se negda umetale relikvije svetaca, a sada lunula na koju se polaže sv. Hostija. Pokaznice počimaju za vlade pape Ivana XXII. (1314.—1334.), koji je ustanovio tijelovsku procesiju, preko koje imalo se nositi izloženo Svetotajstvo.

Pokaznica u Hreljinu.

Jedan osobito lijepi primjerak pokaznice u obliku relikvijara nalazi se u župskoj crkvi u Hreljinu, u hrvatskom Primorju.

Knezovi Frankopani dali je u zadužbinu. Djelo je izvedeno potkraj 15-og vijeka. Baza mu je šesterobrida kao i stapka. Nad uzlom nalazi se kristalna čaša, a oko nje sitna gotska arhitekturalna dekoracija s tankim visokim šiljcima, ispod kojih pritvrđeni su svetački kipići. Oko stupića vije se stilizovano kasnogotsko lišće. Iznad čaše nadvija se providni pokrovac sa šest anđela i svetim Jurjem po srijedi.

Splitska katedrala pohranjuje u svojoj riznici jednu rijetku renesansku pokaznicu u skroz arhitekturalnom stilu. Na širokom podnožju (mensa) sa svake strane stoji po jedan srebrni anđeo, koji u rukama drže renesanski arhitekturalni okvir uokviren srebrnim korintskim kolonama s kornižom, nad kojom je nadviš poluluk, na čijim rubovima lebdi petero anđeoskih glavica u stilu Della Robbijinih Terakota, dok pod njima Bog otac širi ruke na blagoslov i zagrljaj. Na zabatima stoje dva anđelka te svojom visinom ekvilibriraju i pridižu uvinute linije poluluka. Lunula pak stoji pod kristalnom zaklonom u okviru, podržavana desnicama pokleknutih anđela. Vanjski rubovi okvira, između kolona, okićeni su rezbarskim dekoracijama, koje olakšavaju teški arhitekturalni izgled cjeline.

Ovo djelo velike vrijednosti i iznimne tehnike pokazuje veliku vjeru darovatelja (donatora) i mnogo dobre volje kod umjetnika, koji su se uzajamno takmili da dadu što dičniji, ljepši i dostojniji prijesto Spasitelju, koji će pod prilikama Kruha da obiđe starim gradom blagoslivljajući svoj narod, koji k Njemu pridiže svoje muke, svoje bole i zanose svoga srca.

Djelo je izvedeno u Veneciji g. 1532. od Viktora de Angelis po narudžbi žene splitskog gospara Žarka Dražojevića.

Pod uplivom venecijanske gotike izvedena je i okrugla bribirska pokaznica sa zrakastim vijencem od gotičko-orijentalnih ornamenata, koji u vrhu završuju križem.

Iz perijode prelaza gotike u renesansu jeste pokaznica župne crkve u Osoru, na otoku Cresu; odlično djelo prvoklasne zlatarske ruke. Iz nešto kašnjeg razdoblja ima da bude pokaznica u Bedekovščini u hrvatskom Zagorju. Cjelina je konstruirana u gotskom stilu, dok su pojedinosti stapke izvedene u čistoj renesansi.

Sedamnaesto stoljeće, stoljeće pobjede katolicizma nad protestantizmom, dalo je jednu razbujalu formu, Barok, svemu onome što se u to doba radilo. Iz tog razdoblja potječe, bar djelomično, golema pokaznica franjevačke crkve u Varaždinu. Baza joj je barokna, uzao kasnogotski, a lunula još uvijek u kristalnoj čaši, okićenoj postrance srebrnim arhitekturalnim šiljcima, koji završavaju oštrim »pignon«-krovićem. Čitava pokaznica uokvirena je pokretnim baroknim ornamentima, koji joj samo otežavaju izgled.

Uz kaleže i pokaznice, koji neposredno stoje u dodiru sa svetotajstvenim Isusom, napomenuti ćemo još

Kadionike. Već su ih stari Izraelci imali. Njihanjem kadionika iskazivali su čast Bogu u obrednim činima. Otuda i kod kršćana običaj tih njišućih kotarica, s kojih se diže tamjanov kâd pred Boga, simbolizujući naše molitve, želje, uzdahe i hvale.

Kadionika iznimne vrijednosti kod nas baš i nema. Što je bilo, toga je nestalo. Dubrovački franjevački kadionici bili su slavni, ali danas ih tek priča dočarava. Jedna od boljih radnja, u našoj domovini, jest pozno-gotski kadionik franjevačke crkve u Iloku. U dekoraciji ima nešto arhajičkog bizantsko-romanskog a dijelom i maurskog stila, osobito u poškovastim lukovima.

Na isti način građena je nešto kašnje kadionica franjevačke crkve u Šarengradu. Tu se miješa barok i gotika; barok koji se rađa, i gotika koja se utapa i rasplinjuje.

*

Sve su naše crkve male riznice povijesti, ako i ne uvijek vidnih djela, a to barem dubokih pokreta i proplamsaja duše. Ti proplamsaji očituju se u bogatim umjetničkim darovima, ponajviše tuđeg porijetla, ali naše tečevine, koje su naši predi ostavljali u zadužbinu crkvama. Njih danas više nema, ali u njihovim kaležima još se i danas prikazuje presv. Krv Hristova, iz njihovih pokaznica još i danas Hrist, kao sa svog prijestolja, blagoslivlje vjerni narod. I prah kostiju njihovih veselo podrhtava, jer oni znadu da je rečeno: »Tko dade i čašu vode u ime moje, stostruko će mu se naplatiti.« A mi sinovi i baštinici imena njihova, hoćemo li se zar mi odreći baštinstva vjere i ljubavi njihove? **A. V. M.**

Ljubav, ta kraljica kreposti, ako je okrijepljena pićem Krvi Kristove, ne boji se navale nikakve opačine. **Sv. Bernard.**

* * *

Euharistija je lijek (sredstvo) besmrtnosti.

Sv. Augustin.

DANAS JE DOŠAO SPAS KUĆI OVOJ.

U obitelji Ivana Nenadića, uz skrajno siromaštvo, bijahu još nemir, mržnja, psovke i proklinjanje potpuni gospodari. Ivan, otac obitelji, što je kroz 6 dana krvavo dobio, to je sedmi dan potrošio za par sati u vino i karte. Žena je proklinjala njega, a on ženu. Obojica, gledajući svoju ispaćenu, izmorenu i iscijeđenu djecu, željili su i čekali smrt, kao svog osloboditelja.

Njihova su srca krvarila, ali najviše Ivanovo, jer je osjećao da je on sam najveći krivac njihovoj zajedničkoj nesreći. Iz kuće ga je gonila bijeda, a u vinu opet mogao je barem za čas da zaboravi svoju nevolju. Često, vrlo često je smišljao kako da si pomogne. Pokušao je mnogo, ali bijeda i nevolja harali su uvijek sve jačom silom.

Preko sv. mise.

Nedjelja je. Ivan se rano ustao i lutao po ulicama. Zaći u društvo, u krčmu nije mogao, jer nije imao ni pristojna odijela, a ni novaca. Neki nevidljivi vodič, rekbi, poveo ga je nekamo, kamo Ivan davno već nije zalazio... u crkvu. Baš je bila započela sveta Misa. Evanđelje pripovjedaše kako je Isus došao k Zakeju grješniku i donesao spas njegovoj kući. Zar ne bi Isus mogao donijeti spasenje kući mojoj? mislio je bijedni čovjek u sebi. Milosrđe božje rasvijetlilo je onu tmurnu glavu! Zaista, onaj Isus, koji je pohodio Zakeja, onaj isti je ondje u oltaru. Onaj jezik, koji je govorio mrtvome: ustani; slijepome: progledaj; bolesnome: ozdravi; griješnome: opraštaju ti se grijesi mnogi, — taj isti glas, isti jezik, isto srce je tu u oltaru; to divno Srce nije za drugo nego da onako slatke riječi izgovara. Pa čemu u crkvi toliko ljudi, toliko bolnih srdaca? Vedrina njihova pogleda, veselje njihova lica pokazuje, da i oni čuju one riječi: ustani, oživi, progledaj, ozdravi, opraštaju ti se slaboće tvoje, budi veseo i sretan. Ove i slične misli blažile su dušu očajnog čovjeka. Ivan je hlepio za srećom, pa je htio da i on čuje te presretne riječi sreće. Ogleda se naokolo po crkvi. U jednome kutu opazi svećenika, koji je ispovijedao. Želja, da oćuti mir i veselje, oduzela mu je svaku drugu misao. Smjesta pohiti k svećeniku. Klekne. U taj čas suze pokriju njegovo lice. Nije znao ni mogao da išta progovori. U njegovome srcu raj i pakao, život i smrt, radost i žalost u teški se koštac uhvatiše. U potok suza slio je Ivan svoje teške nevolje i čuo sretne riječi: »Opraštaju ti se grijesi.« Još je htjeo jedanput da čuje baš izravno izrečene od Srca božjega. Nije već mislio na svoje trošno odijelo, ni iznakaženo lice, pohrlio je k Isusu, jer je osjećao, da On sam hoće da k njemu siromašnome pristupi. Činilo mu se da čuje: Ivane, siđi k meni, jer danas treba da dođem u tvoju kuću. Požudan, ko obnemogao od gladi, primio je svetu Pričest. Ruke čvrsto stisnuo na prsa, ko da hoće što toplije zagrliti svoga Spasitelja. Malo se je još u crkvi molio. Pohitio je brzo kući, jer je htio da Isus zagrli njegovu obitelj; da u njoj ostane i da je usreći. Čim je stigao kući, zagrlio je svoju ženu i svoju djecu. Čvrsto ih je privinuo na grudi želeći, da im Isus udijeli svoj cjelov mira. Njegovi nijesu znali što se je s njim dogodilo, kao što nijesu razumili, što se to sad s njima svima događa. Njihova misao, njihova riječ zastade. Nov je život zastrujio u njima. Kleknite, dragi moji, kleknite, reče Ivan, donesao sam vam dobrog Isusa, da vas blagoslovi. Oni su poklekli. Sve je zamuklo, samo je Isus govorio: »Danas je došao spas kući ovoj!« Siromašna kuća u taj čas i ako uz najveću prazninu lonaca i spremišta, postala je prepunom. Srca su oćutila mir, zadovoljstvo, sreću i ljubav. Unaprijed bijaše čitava obitelj svakidanjim gostom Spasitelja. U jutro išlo se je Isusu, da ih nahrani, a u večer prije noćnog počinka, da ih blagoslovi. Veseo je Ivan išao na rad, veseo se vraćao kući svojoj, koja je počela da se puni. Kuća i crkva bijahu sad za njega najveselije gostione. Nije postao nikakvim bogatašem, ali korica hljeba nije falila njemu ni njegovima. Više nije ni tražio. On se osjećao bogatim, imao je Boga u kući svojoj, pa je imao mira, ljubavi i sreće.

* * *

Isus, koji je rekao Zakeju i Ivanu: Danas hoću da dođem u kuću tvoju. Taj isti Isus govori i vama, o kršćanski oci i matere: hoću da uđem u vašu kuću. Ne odbijajte njegove milosrdne ponude, jer ćete odbiti spasenje svoje. Isus ne dolazi za drugo

nego da najveći i najvažniji dio tereta uzme na sebe. On hoće da u svakoj kući bude ocem obitelji. Pustite ga dakle neka to bude. Dobar je i moćan, pa ne će dozvoliti da gladujete.

Poziva vas u goste. Idite, kažite mu svoje štovanje, svoju ljubav, al najviše svoju nevolju, i Isus će biti sretan. Često gladujete, često primajte Isusa u svoju dušu; svagdano vas snalaze poteškoće, svagdano idite Isusu, da mu se poklonite, da mu se potužite i izjadate. Društvo Svagdanjeg Klanjanje — neka vam bude najbliže, najdraže, a vaša djeca neka budu Podvornici Isusovi. Ah, tad će Isus radosno reći: Danas dolazim u tvoju kuću. Ne će se bojati ni vaše bijede, ni vaših grijeha i opačina, jer je to baš polje koje on uređuje i kosi. Da, i On će biti s vama sretan, jer će moći da kaže: **»Danas je došao spas kući ovoj.«**

F. A. M.

PASTEUR.

Poznati učenjak Pasteur malo godina prije svoje smrti dozna, da je načelnik njegovoga rodnoga grada, Arlois, zabranio tjelovski ophod. Pasteur nato ostavi Paris i pohiti doma. Odmah potraži svoga vele časnoga gospodina župnika i najavi mu: — Vele časni, došao sam nositi nebnicu nad Svetotajstvom. I mi ćemo sutra držati ophod, pa da vidimo, što će ti naši »napredni«.

Vijest o Pasteurovome dolasku raširi se gradom u čas i po ulicama iskrsnu oltari ljepši nego li ikada. Sutradan, na određeni sat, uputi se ophod. I Pasteur, dekan Francuske akademije znanosti, sa znakovima Velikoga Križa, Počasne legije i inih odlikovanja na prsima, pobožno je nosio nebnicu ponad Svetotajstva.

Shvatljivo je, da se načelnik nije usudio zaustaviti ophod.

(Tako je, eto, radio veliki Pasteur, koga se s pravom ubraja među najveće dobročinitelje čovječanstva radi njegovih znanstvenih izuma na polju medicine, a mi... koji smo pročitali par leđernih romana ili prolistali par neslanih novina, umišljamo se, da smo već toliko iznad svega, da nam već ni Boga ne treba, a kamo li da ga sa pravim vjernicima javno pratimo tjelovskim i drugim ophodima. Mi! Pa da nijesmo a ma baš mišje glave!)

Tko osjeća ranu, nek potraži lijek. Naša rana je grijeh, naš lijek je presv. Sakramenat. Sv. Augustin.

STARINSKA ŠTOVANJA SV. HOSTIJE.

Dandanas sv. Hostija, koja je pravo Tijelo Krstovo, čuva se samo u crkvama, i to na jednome samome oltaru, u tabernakulima, pod ključem, u kojima je piksida sa sv. Hostijama za pričest vjernicima ili ostensorij sa ovećim oblikom jedne sv. Hostije, koja služi za blagoslove sa Presvetim.

U najstarija vremena kršćanstva nije bilo ni današnjih euharistijskih procesija, ni svečanih blagoslova u crkvi sa sv. Sakramentom ni današnjih oltara sa tabernakulom. Pače rijetko su stari kršćani držali Euharistiju u crkvi, već nakon mise svećenici su sobom nosili sv. Hostije na službu bolesnicima, a zdravi su se pričešćivali na misi zajedno sa svećenikom. Ali nijesu sami svećenici nosili Hostije u svoje stanove, već i isti vjernici nosili su sobom sv. Hostije za privatno štovanje ili za duhovnu poputbinu bolesnicima. Pače kod starih bogobojaznih kršćana nalazimo slučajeva, da bi obični vjernici imali sobom sv. Hostiju i nosili je na primjer o vratu, kaošto dandanas dobri kršćani nose o vratu blagoslovljene medalje, križe, skapulare i slično. Osobito stari kršćani imali su sobom sv. Sakramenat na dugim putovanjima, a još radije ako su putovali morem. Šta više, čitamo u starinskim knjigama, da bi se koji put čudesno spasili brodolomci, koji su uza se imali svete euharistijske Prilike.

Zanimljiv je glede ovoga slučaj, što ga pripovijeda glasoviti milanski biskup, sv. Ambrozij, o svome rođenome bratu imenom Satiru. Satir još i ne bijaše kršten, već katehumen, to jest onaj, što se učenjem kršćanskoga nauka pripravljaše na sv. krst. Satir išao je nekamo morem. Za nesreću putnicima brod se razbije i sa svih strana navali u nj voda. Na brodu je bilo i kršćanâ. U nevolji Satir se sjeti, da kršćani običavaju sobom na put nositi sv. Hostiju, pa jednoga među njima zamoli da mu dade svete Hostije u nakani da ga Ona čuva od utopljenja. Satir dobivši Sveti Sakramenat pobožno ga položi u naročitu posudicu, koju objesi o vrat i baci se u more, da pod zaštitom svete euharistijske Prilike spasi život. I bijaše spašen čudesnim načinom! Sv. Ambrozij hvali vjeru svoga brata ovim riječima: »Tako vjerujući (Satir) mislio je, da je zaštićen i pomagan ovim (sv. Sakramentom) te nije ni tražio druge pomoći.«

Sličan događaj priča nam i sv. Grgur Veliki, a zbio se taman u našem Jadranskom moru. Naime monah Maksimir bijaše ime-

novan sirakuskim biskupom u Siciliji. Na to je pošao u Rim morskim putom. U Jadranskome moru snađe ga žestoka oluja. Brod stane topiti se. Kršćani broda vidješe smrtnu pogibelj i da se priprave na pravu kršćansku smrt, međusobno se izgrliše, pobožno se okrijepe sv. Tijelom Isusovim i predadoše se Providnosti Božjoj. Sv. Grgur završuje, da su nakon osam dana brodolomstva svi čudesno život spasili, jer su sobom imali sv. Euharistiju. — Dakle obični vjernici nosili su sobom u pohrani Svetotajstvo!

Isti sv. Grgur kaziva nam jednu još čudnovatiju pobožnost starih kršćana napram sv. Euharistiji:

Neki mladi redovnik, benediktovac, pošao obaći roditelje, ali na izlazu iz manastira nije upitao dopust i starješinski blagoslov. Dobrzo Bog pokara njegov neredovnički život. Netom je došao k roditeljima, nenadano je umro. Tijelo mu zakopaše u zemlju. Kad što ćemo vidjeti! Sutradan nađoše mu tijelo vanka groba — zemlja ga izbacila! U strahu ga iznova pokopaše, ali opet sutradan isti žalostan slučaj — mrtvac vanka groba! U toj strašljivoj nezgodi odoše sv. Benediktu, koji ih naputi: »Hajte i na tijelo pokojnika pobožno stavite Tijelo Krstovo, a zatim ga pokopajte.« Zemlja nije dalje izbacivala tijelo pokojnikovo.

Doista nije se svatko služio sa Euharistijom po miloj volji. Gornji slučajevi samo nam kažu, da nerijetko stari kršćani upotrebljavali su sv. Hostiju — kako bi se kazalo — dosta na domaću. Ne smetnimo s pameti, da ondašnji mnogi kršćani bijahu zaista i u duši i u tijelu potpuni kršćani, pa su lakše mogli ući u neku familijarnost sa sv. Tijelom. U toj intimnosti doista da bijaše i pretjeranostî i zloporabâ pa je hiponski sabor god. 393. zabranio davati Euharistiju pokojnicima, ali gornji slučajevi dokazuju, da je kadkada Isus i čudesima nagrađivao kršćansku intimnost prema svome presvetom Tijelu.

Ljubimo, braćo, Euharistiju! Po njoj Isukrst je naše vlasništvo i u Misi i u Pričesti. Rado hajdemo k sv. Misama, često se hranimo sv. Tijelom! Koji put na dan pohodimo Utamničenika ljubavi! Upisujmo se u euharistijska društva i Vječno Klanjanje! Čitajmo i širimo naš glasnik! Tim modernim načinima štujemo sv. Hostiju.

Sakupio **Fr. L. Mirić.**

PUSTITE MALENE K MENI.

Kraljevi se svijeta kite zlatnim krunama i teškom vezenom svilom. U rukama im žezla — znak moći, ali u očima ponajviše strah. Oko njih vojska — sila. Sve pod mačem i oružjem, pripravno da ponese smrt i razor onamo, kamo im to oni reku. I što su veće hrpe mrtvaca, što ima više razorenih gradova, sela, kuća i ognjišta; što više udovica plače, što više siročadi zapomaže, to je slava kraljeva ovoga svijeta veća, a strah u dubini njihovih očiju mračniji i tjeskobniji.

Preko sv. mise.

Prijestolja ovoga svijeta na noževima počivaju, a i sunčana zraka koja se odbija od mača — ledi.

Kralj sviju kraljeva, dok je bio na svijetu, imao je na sebi odjeću skromnu. Bio je bez zlata, bez srebra i bez svile. Oko njega nijesu bdili legionari, vojnici pod oružjem i oklopima, nego skromni ribari, koji su u duši nosili svijest, da su ništa i da nemaju ništa do Njega, vjere u Njega i ljubavi prema Njemu. A ipak bili su Njegovi odabranici, Njegovi vojvode, koji će da preokrenu svijetom, da poruše gradove, prijestolnice i carstva, nad kojima je vladalo poganstvo i grijeh, i da podignu nove države, nova carstva i nova stoljeća, nad kojima će vladati Isus-Kralj ovjenčan trnjem.

S tim prvim svojim vojnicima Isukrst je obilazio Palestinu naviještajući novu nauku ljubavi, pravde i milosrđa. — Malo je bilo onih, koji su ga htjeli razumjeti. Židovi su poznavali svoj nauk: Zub za zub, oko za oko. I Isusova je nauka padala na kamen. Da im je propovijedao da dignu mač na neprijatelja — bili bi Ga slušali; da ih je pozvao na pljačku — bili bi Ga slijedili; ali jer ih je pozvao na život pravice i ljubavi — oni su Ga prezreli. Jedni su Ga smatrali slabićem, drugi rušiocem zakona. Jedino su Ga djeca razumjela. Djeca čista srca, vedre duše; djeca bez žudnje za strasnim izdovoljenjima, bez pohlepe za novcem, ona su Ga razumjela i pristupala su k Njemu, a On je pridizao

svoje bijele ruke i kao blagoslov spuštao ih na one male lijepe glavice, koje su prisluškivale kucaju Njegova srca, i koje su kao male rasplamsale svijećice buktile pred Njim i za Njega.

Djeca Ga nijesu poznavala, ali ona su Ga naslutila, zavoljela, upoznala, priznala i poklonila Mu se.

I dok je mrki pogled apostola tjerao te mališane, koji su se penjali na Isusova koljena, vukli se pod Njegov plašt, podvlačili se pod Njegove ruke, priklanjali glave na Njegova prsa, ponirali dušom i zjenama u Njegove oči, On — Isukrst — govorio je glasom najveće mudrosti i najveće ljubavi:

»Pustite malene k meni — jer je njihovo kraljevstvo nebesko...« a srca su se dječja jače uskucavala, njihove su očice jače proplamsavale, njihove su se duše više pridizale, jer su osjećale, da je nad njima blagoslov Stvoritelja i ljubav Otkupitelja. I radi toga oni Ga dočekuju na Njegovim putevima, pozdravljaju Ga s poklicima: »Hosana, Sinu Davidovu! Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje...!« I u dane pred muku Njegovu oni napunjaju hramove pjesmom i slavom Njegovom, oni su koji rasipaju cvijeće pred Njegovim nogama.

A danas? Iza muke, smrti i dvijehiljadegodišnjeg tamnovanja, je li danas napokon priznata Isusova ljubav? Ne, nije! Ljubav je Njegova prezrena i pripuštena starim ženicama i klimavim starcima, kao da Ga drugi i ne trebaju. Ljudstvo još uvijek hrli za nečim, što se zove zadovoljstvo, sreća, a što sjaji kao zlato a vabi kao strast. U tu svrhu muževi vaši, oci naši i braća naša ruju zemlju, prodiru oblake, prelaze preko oceana, srnu zlazeći u polje đavla, smrti i sotone, samo da postignu tu tako zvanu sreću, koju ipak postignuti ne će, jer ne mogu. Bog je gospodar sreći. U Njegovim je rukama sreća naša i nesreća naša.

O, vi roditelji, vi koji volite svoju djecu više nego li sebe; vi, koji za svoju djecu žuljate i znojite; vi, koji se trvite i raspinjete, da ih usrećite; vi, o roditelji, zašto se hvatate đubra, kad vam je zlato na dohvatu?

Isukrst vas svih pozivlje, zaklinje i moli: »Pustite malene k meni...!« On Gospodar svijeta, vladar života i smrti, dijelitelj sreće i nesreće, On ih želi, On vam ih oteti ne će, On će ih samo obasuti darovima, raskrčiti im trnove putove života i učiniti ih baštinicima raja i vječnosti.

Zašto im dakle priječite, da ne pristupe k Njemu?

Zašto ih ne privedete k Njemu?

Zašto ne nastojite da se što prije i što češće sjedine s Njime, te već na ovom svijetu dijele s Njime sreću Božanstva?

Mnogi Ga pljuvaju, rijetki Mu se klanjaju. Ali zato pogledajte kakva je sreća ovog čovječanstva, kakva li je kob roditelja bezbožnih sinova! Zašto da jednog dana proklinjete čas kad ste začeli svoje dijete? Zašto da se jednog dana prevrću vaše kosti u grobu pod kletvama vašeg djeteta?

Poklonite čisti i neokaljani cvijet duše i srca vašeg djeteta Njemu! On je Janje među ljiljanima. I duša je vašeg djeteta ljiljan. Očuvajte je dok ste na vrijeme, poklonite je Njemu dok nije postala kužnim cvijetom bunike.

On, Isus, svetotajstveni Utamničenik ljubavi, obećaje svakome onome, koji Mu pokloni svoje srce: mladost, i pod sijedim kosama radost, i pod križem vedrinu duše, i pod bičem zlobe bogatstvo, i pod prnjama spokoj, i u sveopćoj lomljavi i na koncu sreću — veliku sreću Vječnosti.

Mali Tarcizije, veliki mučenik euharistijske tajne, umirao je pod udarcima, pod kamenjem, pod pljuskama. Krv ga je oblijevala. Tijelo se rušilo iznemoglo, ali On svog jedinog dobra, svete Hostije, koje je nosio u tamnice mučenicima, nije napuštao. Krvario je, blijedio je i umirao je i još se uvijek smiješio, jer je u svojim prsima nosio Hrista, zalog sreće i snage.

Djeco, malena djeco, vi koji volite cvijeće, jaganjce, dobrotu i vedru ljepotu duše, dođite k Njemu! On vas čeka s darovima.

A. V. M.

„Mala kuća" na Tijelovo.

»Mala kuća Božje providnosti« nalazi se u Turinu. Osnovao ju je god. 1827. blaženi Josip Cottolengo kao utočište i zaklonište svakovrsnih bijednika. Ona danas broji preko šest tisuća stanovnika. Za uzdržavanje nema nikakvih fondova i ni od koga ne prima nikakvih stalnih potpora. Uzdržava se samo onime, što joj iz dana u dan Božja providnost namakne.

I vjerojatno da nas nigdje na svijetu tjelovski ophod ne potsjeća tako vjerno i zorno na Isusovo obilaženje i prohađanje palestinskim mjestima kao u Maloj kući Božje providnosti. Kao i palestinskim mjestima, tako i Malom kućom prolazi Isus praćen pjesmom, molitvom i ljubavlju malenih priprostih, ali tim čišćih i iskrenijih srdaca nailazeći svako toliko na skupine svakovrsnih bolesnika, koje ga mole ozdravljenje. Pa stoga, koga je sreća nanijela, da prisustvuje kada tome tjelovskome ophodu u Maloj kući Cottolengovoj, ne samo da je ne će zaboraviti nikada, nego i kadgod je se sjeti, oćutit će u sebi nešto toploga, pobožnoga i svetoga. Jer tjelovski ophod Male kuće je zaista lijep, pobožan i na posvećenje svakomu, koji se u posvećenoj hostiji klanja svome Bogu i Spasitelju Isusu.

BUDI ČOVJEK.

(Kat. đacima.)

Na smrtnoj postelji je David, taj vanredni čovjek, kralj, pjesnik, prorok, vojnik, vojvoda i pobjednik. Dozove svoga sina, mudrog Salamona, pa mu reče: »Ja idem onamo, kamo sve ide na zemlji (t. j. u smrt), a ti budi čovjek!« U dvije riječi reče taj slavni otac još slavnijemu sinu sve što od njega želi.

Budi čovjek — mnogo znači.

Za Grke znamo, da su govorili, da čovjek toliko vrijedi, koliko koristi državi. Radi toga su Spartanci izlagali betežni porod na goru Tajget, a drugu djecu uzgajali su bosonoge, gologlave, činili su da spavaju na slami bez pokrivača. Svake bi ih godine izbičevali i hvalili bi onoga, koji bi najviše izdržao. Posljedice takvog uzgoja bile su te, da se Sparta pretvorila u tabor, a Spartanci u hrabru vojsku, da joj u cijeloj Grčkoj premca nije bilo. Taj strogi vojnički uzgoj nije mogao dakako da dade ni umjetnika, ni graditelja, ni filozofa, ni govornika. Atenjani su se naprotiv više obazirali na srce. Putevi u Delfima i u Olimpiji bijahu ukrašeni divnim spomenicima glasovitih ljudi bilo po ljepoti ili po slavi. Htjeli su, da umjetnost oplemeni srce mladih Atenjana.

Crkva u uzgoju mladeži čak djeci pučkih škola stavlja pred oči najsavršenijeg čovjeka — Isusa Krista — i veli im: »Pođite za njim! Jedini On je oslobođen nižih strasti, u njega je jaka volja i usavršena savjest.« To troje skupa zovemo značajem.

Teško je tačno i lijepo, a ujedno iscrpljivo označiti: što je to značaj. Svijest, koja nije promjenljiva, maglovita, već kao stanac-kamen čvrsta — i volja, koja nije više nestalna, već svojim djelovanjem jaka, borbom otvrdnuta i iskušana — kad takva svijest i takva volja pruže sebi ruku za životnu svezu, pa svezu u sreći i nesreći, za navalu i obranu — eto značaj.

Blizu Zagreba nalazi se nadgrobni spomenik Anti Starčeviću. Nad grobom porazbacani fragmenti starohrvatskih spomenika, a između svega tog kamenja izlazi hrast, koji se rastvara u poprsje Ante Starčevića. Umjetnik je htio time da označi, da je Starčević bio čelik-značaj. Zaista značajna čovjeka prispodabljamo hrastu, a moralnog slabića trski. Kako hrast raste? Polagano, veoma polagano. Stanice do stanice, hoće se godinâ i

godinâ, dočim trska skoro preko noći uzraste. Hrast može da podnese silan teret, prkosi burama i olujama.

Stanicama, polagano ali sigurno raste đak, da bude od njega pravi, jaki značaj. Stanica je svako izvršeno djelo dužnosti, svaka skrovita pobjeda nad neurednim strastima, svaki sat savjesnog učenja, svaki čas vruće molitve, svaka žrtva prinešena iz ljubavi, svaki velikodušni polet prama Bogu i kreposti. To ne traje ni jedan sat, ni jedan dan, ni jedan mjesec, nego godinâ i godinâ. Stanica u izgradnji značaja, rekoh, da je svako izvršeno djelo dužnosti. Čovječji život ne sastoji od ničesa nego od skupa dužnosti prama Bogu, društvu i samome sebi. Onaj, koji ne vrši svoje dužnosti, sličan je pijancu, koji se tetura čas na jednu, čas na drugu stranu. Smeta drugima na putu, a sam je u opasnosti da nastrada.

Čovjeka obuzima silno čuvstvo udivljenja kad promatra Milansku katedralu. Sve strši prama nebu. Nema skoro decimetra četvornog, a da nije lijepo izrezan i ukrašen. To je slika života značajna čovjeka. Misao i polet strši gore, ad majora. A svaki čas života ukrašen mu je ispunjenom dužnosti.

Grm nema debla, svaka grana jednako slaba. Dočim hrast ima deblo, a grane su spojene s deblom. A što je drugo deblo nego masa čvrsta, zdrava drva. Odatle njemu sva snaga. Eto uzrok snage i značajnom čovjeku: ako ima masu zdravih ideja. Ako su te više ideje, čisti ideali obuhvatili, napunili i obvladali višom silom njegovu dušu, onda je mladić dorastao u značajna čovjeka.

Nad atrijem jedne srednje škole piše: Haec studia adulescentiam alunt. Duhovna hrana mladeži je nauk. Taj nauk mora obogaćivati razum znanjem i srce plemenitošću, mora ići za tim da oslobodi čovjeka nižih strasti, da mu ojača volju, a usavrši savjest. Drugim riječima: uzgojiti značajna mladića. Nauk mu mora pomoći da se domogne velike mudrosti, naime: poznati sebe, i do velike jakosti, a to je: svladati sebe.

Naša je volja kao nož. Svakim propuštanjem dužnosti, svakim grijehom tupimo taj nož; više puta tako, da ne može više ni najtanju stvar odrezati. — Svaki je čin ispunjene dužnosti kao prsten na lancu. Jakost lanca jednaka je jakosti najslabijeg prstena. Jakost značaja jednaka je jakosti najslabijeg pada. Kad su svi prsteni na lancu jednako jaki, inženjer zna koliki teret može da digne. Ako je jedan slab, drugi jak, opasno je i najlakši

teret dizati. — Značajnom čovjeku možeš bez straha povjeriti i blagajnu, i ured i koji mu drago posao. Bez opasnosti je, jer je kao lanac čvrstih i jakih prstena.

U doba telefona, radia, avijona; u doba kad možeš u par sati preletiti ocean, u doba strašnih brzina — ljudima ne ide u glavu da se značaj izgrađuje polagano. Ustrajnosti se hoće.

Uđite, dragi đaci, u Panteon povijesti, razgledajte sve velikane, i uvjeren sam da će vam oko zastati na Onome, koji je mogao da upita neprijatelje sviju vremena: Tko me od vas može prekoriti radi grijeha? — Pogledajte ga malo bolje i uvjerit ćete se da je čovjek.

Ideal ljudskoga života je sličnost s Bogom. Tu najveću misao čovjek mora ostvariti u svome životu. Da nam se božanski ideal tako reći približi iz vječnosti i neizmjernosti, prikazao nam se u Kristu na zemlji. Otada put za Kristom je put za idealom.

Kitajci, kad otputuju iz svoga kraja, ponesu sobom nešto svoje zemlje i na njoj naslikaju kakav krajolik, obično rodnu kuću i okolicu, da ih tako uvijek sjeća ljubljene domaje.

Dozvolite mi, dragi, da vam urežem u pamet i srce samo dvije riječi: Budi čovjek!

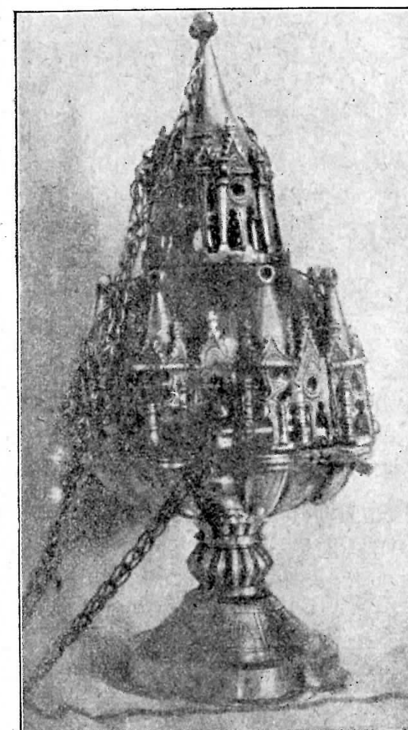
Ta Božji ti je zamet
A Bog sve mrzi, što je laž i varka,
I neka ti je vazda vedra pamet
I srce vrelo, duša čista, žarka.
Nek ravno um i srce tvoje važu:
Tek tako bit ćeš čovjek, brate moj,
Da zli i dobri ljudi smjerno kažu:
Poštenjak čovjek na zemlji je bio,
Bio je svoj!

M. Alajbeg.

Euharistijskim očima gledajmo svećenika!

Svi pravi kršćani, pogotovo svi Sveci odlikuju se u ljubavi k Euharistiji, ali ne ćemo pretjerati, ako po stoti put ustvrdimo, da malo tko ili nitko nije nadvisio sv. Franju asiskoga u štovanju Euharistije i u štovanju svećenika. Svećenik je radi Euharistije, zato je sv. Franjo kroz Euharistiju gledao na

svećenike. Radi Euharistije ni u slabome svećeniku sv. Franjo nije mogao naći ni vidjeti pogrešaka. Radi svećenikove Mise i Euharistije on je u svakome svećeniku gledao maloga anđela i maloga sveca. Ako se ikada osnuju društva za štovanje svećenikâ — što bi bilo veoma potrebno u današnje doba — i ona će uzeti za zaštitnika asiskoga Sveca, na što će ih potaknuti i slijedeći slučaj:

Kadionik franj. crkve u Iloku.

Celano, Franjin evanđelist, pripovijeda, da Franjo i nekoja njegova braća često su se ispovijedali kod nekoga svećenika, koji je bio na slabu glasu. Pače mnogi su ih odvraćali: kod koga se ispovijedate, kad je on takav i takav? pa bi ovi opadači brojili pred Svecem grijehe toga lošega svećenika. Ali sv. Franjo naprosto nije htio vjerovati, šta oni brbljaju o tuđoj savjesti. Njega se nijesu ništa ticali svećenikovi grijesi, već samo da se sa braćom ponizno i skrušeno ispovijedi i u srce ostavi svećenikovu opomenu. Ako svećenik griješi — to na njegovu dušu, a naša je dužnost da pred svećenikom čistimo svoje savjesti, bio on ne znam kakav. Bog je svačiji sudac!

Slijedimo primjer sv. Franje u štovanju svećenika. Radi euharistijske Mise i Pričesti volimo sve svećenike. Ne gledajmo njihove mane, već radije sami sebe prosuđujmo. Pozdravimo svećenika. Idimo mu na ruku u crkvi i vanka crkve. Branimo svećenički stalež. Osobito molimo, da nam Bog pošalje puno svećenika.

Fra Leonard.

»Isus je u Svetohraništu uzor, učitelj i hranitelj duši.«

(Abbè Martinet.)

LUJO PLEPEL.

STARA MARA.

Tiho je šumila bistra Cetina voda hladna, žureći se k svome cilju. Ogromne vrbe zaodjevene tamno srebrenim lišćem, nadvile se nad vodu, u njoj se kupale i oglédale. Žito se na izoranom polju njihalo, dirano poljupcim laganoga vjetra podsunčara. Ravno polje pod selom Bajagićem izgledalo je kao da nema mejaša, već kano da je jedna podvornica jedinoga gospodara. Gora se okitila listom, i ponosno se kočila, osvježena mladim sokovima života.

Vozar Franjo je snažnim otporom vesla uz rijeku gonio svoju lađu. Kad je došao na metu, bacio je mrežicu, da lovi pastrvu, slatku cetinsku pastrvu. Lađu je proveo pod onu krošnjatu, sivo-zelenu vrbu. Da ga voda ne bi zanijela niz maticu, jednom rukom prihvatio se vrbove kršne grane, veslo je povukao u lađu, dok desnom rukom »bucalom« je búcao po vodi, da plahu ribu natjera u svoju mrežicu.

Nad rijekom Cetinom, ili bolje rekuć, tik uz rijeku, komšiluk je Jurelinih kuća. Oni su težaci, dobri volari, a jer im voda pruža lijepu zaradu, i dobri ribari. Kršćani su oni. Da se među njima i našao kakav ispornjak*), oni su ga znali utjerati u brazdu, i nije se smio isticati između njih, kao kakav nekršćanin ili novovjerac. A, da bi se ikada išta čulo u komšiluku, da bi tko što bljuznuo prot' crkvi, ili učuvaj Bože, proti vjeri našoj svetoj, stara Mara uvjerena kršćanica, namah bi ga na božju iskrojila i u svijest dotjerala, da se ne bi usudio drugih puta jezika mimo zube opružiti.

Zato je svak častio, i o njoj sa ljudskim poštenjem govorio.

* * *

Stara Mara bila je životom kanitna, a godinama pritrala kraju. Njezino govorenje bilo je: »Ime Isusovo, pomozi nas.« A kad bi se malo jače naljutila, tada bi rekla: »Bog te pomogao; Gospa te naša mila majka, stoj' pod Sinjem, pomogla!« Kad bi ove riječi izgovarala, čitav komšiluk je znao, da je baba Mara naljućena. A, je li rekla djeci, nemirnoj djeci, koju je vazda tetošila i Bogu se moliti učila, je li im rekla: »Smirite se, Bog vas

---

*) nečovjek.

pomogao«, aj, tada je cijeli komšiluk uvjeren bio, da je stara Mara prevršila ljutinom. A, i ona bi se kašnje toga u sav mah kajala i govorila: »Ma, kad te naljute i uvrijede. S njih ću, jadna ti sam, i dušu moju izgubiti. I koliko se čuvam, da mog Boga neuvrijedim, i vazda tvrdo odlučujem, da ga ne ću uvrijediti, al ono nemirno, žegarno i neposlušno navede te na grijeh, da dušu moju izgubim.«

Kad bi joj sin Franjo iz šale rekao: »Majko, posve si ljuta; ja ne znam što će s tobom biti ako tako nastaviš«, ona bi rekla: »I jest, sine, pravo imaš. Dušu ću moju s njih opakliti, a pazim ih ka' očinji vid, kao milu dušu moju. Al' što ću kad me uvrijede, kad oteše mah, pa se ne dadu svrćati.«

»Ošini, majko!« — »Ne da se, sine, krvi moja! Lašnje bi po sebi klipinom mlatila, neg dijete moje ucvijelila. Al, eto, okaram ih, i rečem, pa i nijesu mi neposlušna. Dobra su moja djeca, dašta su već dobra, već ja sam ostarila pa sam neustrpljiva, i Bog će me stoga pokarati.« A Franjo bi se tada nasmijao i rekao: »Hoće tebe, moja majko, al ne će mene, jér ja kad se naljutim, ne psujem, a ti eto u svaku psovku.« Franjo bi zato i rekao, što starica bila ka' i duša Božja, a on iako nije bio glavnja paklena, al bi mu se kadgod omakla kakva nepodopština s jezika, il rđava riječ, koju, ako bi stara čula da je u kući izgovorio, čitavu bi kuću i vodom svetom oškropila, i tamjanom okadila, i namolila se, i napostila se, i krunica izgovorila, i zavjete miloj svojoj Gospi u Sinj zavjetovala, da joj jedinka naoposum okrene, da rđavštinâ ne izgovara, već da njegova riječ bude: »Slatko Ime Marijino«.

* * *

Mjesec svibanj u pitomoj Cetini jest kralj cvijeća, ljepote u prirodi, i molitve u crkvama. Sa seoskih bijelih crkava odsvakamo bruje zvona, svečano na molitvu, i dozivlju pobožne duše, da uz svećenika slave — Prečisto Ime Djevičino.

Pitome doline, zalivađeni brežuljci, ubave ravni, komšiluci negdje rastrkani, negdje sakupljeni oživljuju na glas zvona, i odsvakle i iz svakog nugla, kraja i komšiluka, eto pobožnih majka, djevojaka i kućnih starješica, gdje u čistim odorama hrle k crkvi, da od svoga fratra čuju i slušaju — Slavu Marijinu; Njezine tuge i žalosti i s njom da se vesele, il njezinom tugom, u svetom razmišljanju dirnute, suze svoje sjedine sa suzama Majke Marije pod Križem.

I tako su one svakih puta i svake godine išle, redovito išle, a uza nje je išla i stara Mara krunicom prebirući, curice oko sebe okupljajući, i svakom ih ljustvu i nauku kršćanskomu učeći. Ali, tê godine, starica nije išla; jest, nije išla, nè što ne bi htjela, već što ju godine i starost prikovaše uz krevet.

Starici je bilo i ter kako teško, što ne može da se nasluša slatkih besjeda o miloj svojoj Gospi, il da uz njezinu tugu i svoju suzu obori, al bi zato curice vraćajući se od crkve navratile se k svojoj miloj baki i ispričale joj sve do u besjedu, što misnik o dragoj Gospi govorio.

Ona bi se o tom toliko zanijela, i u slatki san, o miloj Gospi razmišljajuć, utonula, da bi svaku ponudu i okrjepu kojom bi je u kući zanuđali, naprosto odbijala, i ne htjela primati, želeć da u slatkim mislima dušu svoju urone, i tako, kad bi joj mogućno bilo, o miloj svojoj Gospi razmišljajuć, i izdahne.

Osvjedočena da joj nije daleko zadnji čas, rekla bi starica, kad bi joj sin Franjo iz varoša slatkih ponuda donio: »Sine, diko, sve je zabadava, meni svega toga ne treba. Ne muči se, ne kinji se, i ne nosi, ja sam ti ovoga puta za onaj svijet. Čuješ, sine, pazi mi ono moje, tvoje djece; nemoj ih, sine, zlu naučiti, nit pripušti da im se zlo primakne, i da ih otruje. Imaj oko nad njima, sinko, da, kad jednom i oni plate Bogu čovječanski dug, nađemo se opet u Bogu našemu. Sine, duša ne umire, pa mi ih spremaj kako ću i tamo da ih dočekam, kad ih Gospodin pozovne, i tebe s njima, i svih zajedno. Budi dobar drugarici svoga života, ona ti je dobra, a ti si ljut, sine, srdit i nagao. Ustrajte u dobru, u svetim kršćanskim molitvama, nek se i mrtva u grobu veselim vašemu dobru, kad dođete nad moj grob da mi mrtvo tijelo oškropite svetom vodom. Bogu se molite, djecu čuvajte, dušu pazite, a mene, kad duh moj Bogu mome pridam, uz druga moga, a oca tvoga, ukopajte. Dobar je on bio, milostiv je bio; pa, kako smo se slagali u životu na zemlji, nek se nađemo zajedno i pod zemljom, a duh naš vjerujem, sine, sjedinit će nas u Bogu. Tijelo crnoj zemlji, jer je od zemlje satvoreno, a duh Bogu, jer je duša Božja slika i prilika, ogledalo neizmjerne Božje svemudrosti i prezamjerne dobrote, za koju je Predobri Isus naš i neprocijenjenu krv svoju prolio, da ju otkupi i spasi.

Tako, sine, pamti nauk koga sam ti dala, ucijepi i u srce svoje, i u srce djece tvoje. Našoj miloj Majci pod Sinjem, sinko, nemoj se iznevjeriti, a mi se moramo, znaš i sam, rastati, da se opet jednom, kad Bog reče, u Bogu i sastanemo. Tako, sine...«

Ovako je starica govorila i gotovo vazda isto ponavljala, dok jednoga dana malaksala već sasvim, da jedva i divaniti mogla, tiho je zovnula sina i upitala ga: »Sine, koji je dan danas?« — »Utorak, majko«, reče Franjo. — »Ah! dà, Bog samnom, dà, utorak je dan svetog Ante.«

»A, što majko?« —

»Ja utorkom ne ću umrijeti«, reče starica.

»Bog s tobom, majko«, Franjo će već ganut, i kroz suze upitati: »A, što majko?«

»Ja ću u četvrtak umrijeti, kad bude sunce slazilo na počinak. Jest, onda ću umrijeti...«

Kalež u franj. crkvi u Zadru.

Franjo smućen, pane na koljena pred majčin krevet i zaplaka, naslonivši glavu nad iznemoglom rukom mile majke, i toplim suzama kvasio je one staračke osušene ruke, koje su ga milovale, povijale, i mnogim se žuljim, za njegov život, ožuljale.

»Ne plači, sine... Ja ću u četvrtak umrijeti. Četvrtak je moj dan. U četvrtak je — Tijelovo, sveti Božji dan, kad Spasitelj prolazi našim selom, i izlazi da blagoslovi nâs i naša polja, i naše trude, i našu djecu, i kuće naše, i kućišta naša, i duše naše. Sine, taj ćeš dan podraniti ujutro k našemu dobromu župniku, da me još jednom, za posljednji put na zemlji, s Bogom sjedini i pričesti. Sinko, u zapad sunca, taj dan, ja ću Bogu na istinu...«

* * *

Osvanuo je četvrtak, kao sjajni Božji dan, kao svečani dan Gospodnji. Sunce je grijalo, i poljupcim slatkim iz zemlje mamilo, ne samo cvijet i travku, i plodnu kliju, već je i iz gnjilog panja mladicu izbijalo.

Zvona su veselo brujila, i veselila ravnu Cetinu. Cetinjani, ljudi stasiti i lijepi pirno odjeveni, hrlili su k crkvi.

Skromne bake išle su tiho i sporo, a nevjeste mlade i cure stidne, ko mladina cvjetna, išle su po svojemu kolu, natječući se u miloti i ljepoti.

Svaka je duša bila ganuta ovim svetim danom, i veličanstvenim onim činom Božjim, kojim misnik posvećivao osobitim načinom onaj sveti dan.

Cijela je župa išla u procesiji sveto dirnuta i pobožno ganuta, svijećama u ruci, da prati svoga Boga, koji u Presvetoj Hostiji, kao što nekoć po svome božanstvenome čovječanstvu u Palestini s ljudima hodio, blagosivao ih, čudesima uznosio, zadivljivao, i rane im iscijeljivao, tako na ovaj uzvišeni dan, u pratnji anđela, i cijeloga dvora nebeskoga, i cijelog čovječanstva u Presvetoj Hostiji, hodio je uz svoje ljude i da ih blagosivlje, i rane im zacijeljuje.

Stara Mara, svake godine, otkada je znala za se, i ona je neminovno išla da prati svoga Gospodina. Tê godine nije, bolešću shrvana. Al, što mlohavo tijelo nije moglo, to je ispunio i nadoknadio duh njezin.

Dušom svojom pratila je ona svoga Spasitelja, oko onoga groblja gdje će njezino iznemoglo tijelo do čas opočinuti, i onom ulicom kuda će nju ponijeti, a kojom je ona, živa, veselo hrlila, da se s Njime i na onaj sveti dan, kao i svake nedjelje i četvrtka, u svetoj pričesti združi i sjedini. Dà, ona je dušom svojom bila s Njim, kao što On, neizmjernošću svojom bio vazda uza nju.

Kad je svijet iz crkve kući odlazio, i k njoj se navraćao, dobra starica nije više govorila. Njezin duh bio je utopljen u rajske miline. Koji su je gledali, tiho su uzdisali, jer ih sa staračkog njezinoga lica zadivljivao mir anđeoski, i pokoj svetački.

* * *

Franjo je izvršio sve kako mu je majka naredila. Onog se jutra opet s Gospodinom u presvetoj pričesti sjedinila.

U času njezine sabrane pobožnosti izgledala je kao da se pomladila, i kad se ne bi znalo za duboke njezine godine, za mladicu bi je držao. Lice suho i staračko, izmijenilo se u svetačko bijelilo, u kršćansku nježnost i poniznost. Oči svetom ozbiljnošću pokrivene, a sa usnica odrazivala se živa čežnja za nečim nadzemaljskim, nebeskim, za onim Neizmjernim, koga onog dana, u dušu svoju primila. Sa svijećama gorućim u rukama naokolo stojeći, plakali su od miloga ganuća i svete ljubavi. I, taka je ostala čitav onaj dan, otkada se izjutra pričestila.

Tekar pred večer otvorila je usta i tiho zovnula: »Franjo...« — »Čujem, majko«, ozva se Franjo, koji nepomično uz majčin krevet bdio. — »Franjo, čuješ«, opet će starica tiho. »Dovedi mi djecu i nek nevjesta dođe, da vas blagoslovim prije časa moga...«

A kad je starica digla suhe i mršave ruke i njima ih znamenom svetoga Križa nad glavama prekrižila, svi su zajedno glasno zajecali, zaplakali i zaridali...

Djeca su pak, uz plač glasno vapila: »Bako, bako, dobra naša bako, nemoj nas ostavljati«...

Sunce se nagnulo k zapadu, i zalaskom sunca stara je Mara ostavila ovaj svijet, i svojim se Bogom nauvijek sjedinila. A Cetina voda hladna, ispod njezine kuće tiho je odmicala i svečanim žuborom kao glasom mnogih anđeoskih harfa, bogodušno je šumila one božanstvene riječi: »Blaženi mrtvi koji u Gospodinu umiru«.....

»SVETICA MIOMIRISA.«

Sestra Marija-Celina od prikazanja djevica-klarisa.

Bilo je to pred tridesetijednu godinu, baš na 30. svibnja 1897. Na smrtnoj postelji mirno leži s. Marija-Celina i kao prava Kristova djevica gorućom zubljom u ruci čeka dolazak Zaručnikov. Dugo je vapila za rajem i eto se je približavao presretni čas preseljenja.

Deset časaka prije smrti okrene se s. Marija-Celina na desnu stranu i uz posmjeh reče: »G l e d a j t e, g l e d a j t e o n u G o s p o đ u! k a k o j e l i j e p a!« Njezin zanesen pogled ostane nepomično uprt u nebesko viđenje. Najednom usklikne: »Č u j e m z v o n a g d j e z v o n e.« Zatim gledajući u dno sobe nastavi: »Koliko djevojčica! Sve su u bijelo obučene!« Dolazio je Isus sa Svojom presvetom Majkom i zborom djevica, da preuzme svoju vjernu i dragu malu zaručnicu, kada joj je bilo tek 19 godina i 6 dana.

Za vrijeme njezine bolesti i smrti osjećali su se po samostanu različiti m i o m i r i s i: tamjana, ljubice, ružica, ljiljana i drugog cvijeća. Miomiris njezinih kreposti brzo se raširio cijelim svijetom, jer je počela dijeliti izvanredne milosti svima, koji su joj se pouzdano utjecali. Zanimivo je, da se najveći dio izvanrednih događaja sastoji ili je združen s raznim m i o m i r i s i m a, koji proizlaze iz njezinih relikvija, sličica, životopisa ili

prigodom same pomisli na nju. Stoga ne samo su je zvali »Mala Velika Svetica«, »Talanska Svetica«, nego su joj podijeljivali i lijepi naslov »Svetica miomirisa«, a tako ju je nazvao sv. Ante prigodom čudesnog ozdravljenja s. Josipe u Mandžuriji, kada je sama s. Celina rekla: »Ja sam siromašna Klarisa, Svetica miomirisa.«

Ima tek deset mjeseci, što se je na našim stranama počelo sa poznavanjem »Svetice miomirisa«, a nema, može se reći, ni najzabitnijeg mjesta gdje s. Celina nije poznata, obljubljena i zazvana za pomoć, na što je ona najpripravnije priskočila u najtežim časovima, kako svjedoče mnogobrojne zahvalnice i opisi čudesnih događaja u »Glasniku sv. Franje«, »Glasniku sv. Josipa« i u hrvatskom životopisu s. Celine. Dosada samo kod nas Hrvata u ovo malo mjeseci ima preko 150 čudesnih događaja miomirisa, pomoći pri ispitima, pomirenja zavađenih, nađenih izgubljenih stvari, obraćenja, nađena posla ili namještenja, novčane pomoći, i drugih raznih milosti u mnogovrsnim potrebama, a najviše u ozdravljenjima, od kojih su nekoja liječnički dokazana. (N. pr. ozdravljenja od raka na želucu Ljudmile Stojanović u Sisku; od sušice u kralježnjaku č. s. Emile Kalinski, milosrdnice u Zagrebu; od sušice u glavi Rozine Dijanošić, Ludbreg, i t. d.)

Zanimivo je, da s. Celina redovito pomaže odmah ili najdulje kroz prvu devetnicu, iako su se uzaludno godine i godine molili drugim Svecima. To ne znači, da drugi Sveci nijesu moćni, nego ono što je rekao sv. Ante s. Josipi u Mandžuriji, da je on ne će izliječiti nego s. Celina, jer da Gospodin hoće njezino proslavljenje.

Bez sumnje svi čitatelji »Euh. Glasnika« poznaju s. Celinu i njoj se mole, pa su možda i milosti primili, koje neka potanko opisane što prije pošalju na Ured za propagandu **»Svetice miomirisa«** — **Zagreb** (Sv. Ksaver), gdje se mogu dobiti sličice, devetnice i životopisi s. Celine. Na isti se ured šalju milodari za troškove propagande i kanonizacije. Sve se ovo može vršiti preko »Euharistijskog Glasnika«, koji će odsad unapred u svakom broju donašati koji čudesni događaj po zagovoru s. Celine. Tko želi doznati sve čudesne događaje, neka se prebroji na **»Glasnik sv. Franje« (Zagreb** - Kaptol 9) i na **»Glasnik sv. Josipa«** **(Zagreb** - Frankopanska ul. 17).

O. Bernardin dr. Sokol, franjevac.

POZIV KRISTOV.

»Dođi, odabrana moja...« (Pjes. nad pjes.) Ove riječi tiho šapće božanski Spasitelj duši, koja Ga razumije i u koju je On zasadio klicu sv. želja za životom savršenstva. On kaže mladiću: »Ako hoćeš savršen da budeš, ostavi sve, zataji sama sebe, dođi i slijedi mene.«

Čovječanstvo mnogo trpi, duše mladeži dnevice propadaju, nevina dječica izložena su duševnoj i tjelesnoj opasnosti. Pogani čeznu za svjetlošću svete vjere, bolesnici vape samilosno srce, nježnu pomoć; žalosni utjehu; starci i sirote također milostivo srce. Gospod pušta čovječanstvo da se u patnji iskuša, te da po patnji i milosrđu dobije vječni život. — Ali On poziva čiste duše, podjeljuje im svoj sveti duh, te ih šalje širom svijeta, kao anđele, da podižu, tješe, bodre i kažu put u nebo. — Osobito duše posvećene učiteljskom zvanju pozivlje Isus da dođu u njegov vinograd, te da iz njegove blizine poučavaju mladež.

Dakle, dušama, koje čuju poziv božanskog Učitelja, te žele da se odazovu tom slatkom glasu, javlja se, da Družba Sestara »Kćeri Milosrđa« reda sv. Franje, kojoj je Matica u Dalmaciji, u Blatu na otoku Korčuli, otvara veće kandidatstvo — sjemenište za redovnički stalež.

Prva svrha Družbe je slava Božja, te posvećenje Sestara po evanđeoskim zavjetima: siromaštvu, čistoći i posluhu, i posebnim pravilima i ustanovama. Druga svrha Sestara je da se iz ljubavi prama Kristu žrtvuju za bližnjega. Da putem vjerskih, karitativnih i prosvjetnih ustanova uzgajaju djecu i mladež, osobito sirote i zapuštene; njeguju bolesnike, starce i oslabljene. Prema sposobnostima pripravljaju se, da sa sv. Crkvom sudjeluju i u vanjskim misijama.

Tko želi da stupi u tu redovničku Družbu, nek se za daljnje upute obrati Poglavarstvu iste Družbe u Dalmaciji, u Blatu na Korčuli.

Kćeri Milosrđa.

»Vjerojatno je da Krist u Euharistiji, svojom božanskom moći, vidi svojim očima svećenika i sve ostale prisutne osobe i da sluša njihove riječi. Pošto je Isus s nama u ovome sakramentu sa svojim Tijelom, dostojno je da On s nama postupa kao čovjek, a nije u Euharistiji pospan ili mrtav.« (Lessije.)

IZ NAŠEGA POKRETA.

Kaštel Gomilica. Svetotajstveni Isus je već davno u ovoj župi užgao plamen svoje ljubavi, i to preko: 1. »Društva Svagdašnjega Klanjanja u Isusu u presv. oltarskom sakramentu«, i 2. »Društva Podvornika(-ica) presv. Sakramenta«. No sa svim tim bilo je i zgodno i potrebno, da se ponovno osnuje Središte tih društava za naše strane, eda iz njega vrcne pobudna iskra, koja, dao Bog, planula plamenom, koji će prožeći i obuhvatiti sva srca našega naroda i tako rasplamsale donesti ih na poklon našem svetohranišnom Utamničeniku.

Prilažem popis obaju društava. Vaš u Isusu

Don Damjan Pavlov,
župnik.

Hrv. Kat. Orlica, Konjic. Primili smo arak od upisivanja članova Društva Svagdašnjega Klanjanja, članicama smo protumačili smisao i zadaću Društva te Vam ga evo ispunjena vraćamo. Budući je u našemu mjestu vrlo hladno štovanje presv. oltar. sakramenta, to će naše Društvo, nadamo se, probuditi srca iz mrtvila i pokušat će zadovoljiti božanskoga Utamničenika ljubavi.

Molimo, da nam odmah pošaljete dostatni broj upisnica, jer i one će ne malo pripomoći potsjećajući članove na njihove lake dužnosti.

Prigodom dijelenja upisnica sakupit ćemo dobrovoljne doprinose i ponukat ćemo članove da narede društveni molitvenik »Euharistijsko Blago«.

Preporučamo se u Vaše molitve.

Veronika Ćurij, predsjednica. — **Josefina Mavić,** tajnica.

TIJELOVO U PARAGUAYU.

Mnogi će čitatelji našega Glasnika misliti, da se svuda po svijetu Tijelovo slavi kao i kod nas. Ali to i je i nije istina. Ophod sa Svetotajstvom po mogućnosti drži se svuda, ali taj ophod i običaji koji ga prate, nijesu svuda isti. A i razumljivo je to, budući znademo, da ni dva susjedna sela obično nemaju iste običaje, a kako da ih imadu razni narodi uokrug kugle zemaljske.

U Paraguayu, u Južnoj Americi, na primjer, ophod prolazi kao i kod nas po ulicama, ali uz ulice kojima prolazi, nalazi se nešto, što se kod nas nigdje ne nalazi. Krošnje su stabala pune ptica. Razumije se, u krletkama. A i po tlu, travom, skakuću svakovrsne ptice privezane na dugim koncima. Nadalje, svako toliko, ophod naiđe na željeznu krletku usput sa jaguarom ili kuguarom (životinjama srodnima lavovima i tigrima). Za taj se dan uz ulice, kojima prolazi ophod, naprave i lijepa malena jezerca i u njih se smjesti svakovrsnih riba. Ukratko, učini se sve, da uz ljude dadu čast Svetotajstvu i životinje i biline. Da Isusa na njegovome ophodu gradom pozdravi sva njegova stvorenja.

»Kao što je tijelo sjedinjeno sa glavom i ova s njime upravlja, tako je i Crkva sjedinjena sa Kristom po Euharistiji. I ne samo da je po Euharistiji s njime sjedinjena, već je s njime jedno. O Isusu u Sakramentu ovise svi pravednici svojim redom i On s njima ravna, kao što uda ovise o glavi, koja s njima ravna.«

UREDNIŠTVO JE PRIMILO I PREPORUČA OVE KNJIGE:

DESETI DAN KATOLIČKE ŠTAMPE.

Na blagdan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, slavimo već deset godina svake godine Dan Katoličke Štampe, da se katolici po svim hrvatskim krajevima sjete, kako je danas katolička štampa najveća braniteljica i širiteljica vjere i kako ona mora da izdrži silno veliku borbu protiv deseterostruko jače bezvjerske štampe. Sveti oci Pape i biskupi sve više pišu i govore katoličkom svijetu, da vjera treba katoličku štampu isto tako, kao što treba i dobrih propovjednika i misijonara. Bez katoličke štampe nema više nijednoga katoličkoga naroda. A koji narod ne cijeni i ne pomaže svoju katoličku štampu, ne može više ostati siguran ni za svoju vjeru. Zato moramo i mi katolici Hrvati bar na ovaj Dan Katoličke Štampe učiniti štogod više možemo za hrvatsku katoličku štampu. Ne smije biti ni jednoga katolika Hrvata, koji na taj dan ne bi barem jedan dinar darovao za pomoć katoličkoj štampi.

ZAHVALNICA.

Kratki poklon Svetotajstvu, koga učinismo ja i moj muž mimoilazeći crkvu, spasio nas je od neprijatelja, koji nas je u zasjedi čekao. Stoga neka je vječna hvala dragom Isusu u Svetohraništu!

Glasniku na dar šaljem 15 din. **Anica Prpić**, Svilaj.

MILODARI »EUH. GLASNIKU«

za »Svečani broj« i za širenje »Euh. Glasnika«.

N. N. za 6. broj D 1000; Sestre Ancelle (Split) D 200; Članice Vječnog Klanjanja (Mrkopalj) D 100; N. N. (Split) D 100; Sestre Milosrdnice (Zemun) D 80; Crljen Leopoldina (Golubinci) D 45; Čalogović Hinka (Fiume) D 40; Lončar Marija (Zagreb) i Sestre Milosrdnice (Šibenik) po D 25; Portolan Bartolo (Korčula) D 20; Gahs dr. Aleksandar (Zagreb), Pavlović Milka (Gornji Vakuf), Kćeri Milosrđa (Veles), Prpić Anica (Svilaj) i Derado Ivo (Split) po D 15; Vučetić Zorka (Tuzla); Carević Koštanca (Selca), Cvitanović Slavka (Baškavoda), Kučan Antonija (Hreljin) i Vukašinović Don Stjepan (Muo) po D 10; Mašina Mate (Preko) D 6; Jakovac Antun (Grižane), Jakovac Katarina (Grižane), Gizdić Katica (Split), Igrc Tomo, kan. (Gradac), Tottar Marija (Zagreb), Gomocio o. Anđelino (Livari), Premerl Jelka (Zagreb), Križanić Katarina (Zagreb), Skočić Ivana (Split), Franjevci (Pridvarje), Bjelin Ana (Zagreb), Cvitanović Slavka (za milost - Baškavoda), Pavić Don Srećko (Prvić), Brunner Barbara (Zemun), Sigović Anka (Sušak) i Dittmer Eva (Sarajevo) po D 5; Sandrk Anton (Bihač) D 2.

Dobročiniteljima mili euharistijski Isus stostruko naplatio i druge nadahnuo na veliko djelo milosrđa u radu oko raširenja euharistijskog Njegovog Kraljevstva!

Iz Uredništva i Uprave.

1. Nakana sv. pričesti, misa i pohoda Svetotajstvu kroz mjesec lipanj: Da se euharistijsko kraljevstvo raširi našim narodom.

2. Za »Društvo svagdašnjeg klanjanja« i »Društvo podvornika(-ica) presv. Sakramenta« otisnusmo zgodne tiskanice i na zahtjev velečasne gospode župnika i upravitelja crkava razašiljemo ih besplatno. (Troškove za njih nadamo se podmiriti dobrovoljnim doprinosima.)

3. »Euharistijski Glasnik« je glasnik spomenutih Društava, pa stoga molimo velečasne Upravitelje istih Društava, da ga šire među članovima.

4. »Euharistijsko Blago«, molitvenik Društva svagdašnjega klanjanja, VI. izdanje. Naručuje se kod nas, a cijena mu je 15 dinara. Knjižarama i povjerenicima dajemo uobičajeni popust (t. j. 25%). Velečasnoj gospodi župnicima i vjeroučiteljima za prvopričesnike dajemo komad po 12 dinara.

5. U našoj je nakladi izašao »Vjenčić molitava sv. Tereziji M. I.«, treće povećano izdanje sa glazbenim prilogom. Naručuje se kod nas uz cijenu od 3 dinara ištisak. Knjižarama i povjerenicima dajemo 25% popusta, a tko naruči 1000 istisaka, ima 30% popusta.

6. Ovih dana otisnusmo »Pobožnost pet Rana Spasiteljevih« (ili, kako je neki nazivlju: »Krunica pet Rana Isusovih«). Ta je pobožnost kod nas nova i budući je izvanredno laka i korisna, upozoravamo na nju sve, a osobito vele časno dušobrižništvo, e je širi u narod. Istiske raspačavamo po ½ dinara komad, ali tko naruči 100 komada, darivamo mu 25 komada.

* * *

Upozorvamo na oglas na drugoj stranici omota. A to stoga, budući smo »Želučani Nektar« prokušali sa najboljim uspjehom.

SADRŽAJ.

